

ცისკარი.

1869 .

ოქტომბერი :

წელიწადი მეცამეტე .

წოდება თხუთმეულობათა :

- 1 , განცხადება რედაქციისაგან .
- 2 , საქართველოს ისტორიისათვის მასალები.
- 3 , ნარგისი (ლექსი.) აღ. აკოფოვისა; ბატე -
ბი (კრილოვით) იმისივე.
- 4 , ვიჭაუი. [კომედია ორს მოქმედებად.

ტ ფ ი ლ ი ს ს .

კერესელიძის ტიპოგრაფიაში .

რედ აქტი სეკან.

მომავალს 1870 წლითგან ჩუპნი ცისკარიი თავისის
„გუთნის დედით“ გამოვა იმავე სახით და იმავე სიერციით,
რა სახითაც და რა სიერციითაც გამოდიოდა- ჩუპნი ვერაჲ
ვიტყევით შესახებ ჟურნალისა ამის მეტს, რომ საზოგადოე-
ბამ საკმაოდ სწო ღირსებაც ჟურნალისა და დეაწლიც გა-
მომცემელისა ცამმეტის წლის განმავლობაში, მხოლოდ ამას
ვითხოვთ, -ვისაცა სურდეს დაბარება „ცისკრისა“ და „გუთ-
ნის-დედისა“ დროთი აცნობოს რედაქციას და თან წარმოა-
დგინოს ზეველრი ფასი.

ამას-თანავე უნდა მოეახსენოთ მკითხველებს, რომ ჟუ-
რნალი იბეჭდება მომავალს წელიწადს ახალის ასოებით და
იქნებიან დაბეჭდილნი ეს შესანიშნავი ზოგი ერთი წერი-
ლი ლექსები, რომელნიცა დაბეჭდილნი ყოფილან „ცისკარ-
ში“ ცამმეტის წლის განმავლობაში, ეს ჩსურვეს ზოგი ერ-
თა ქართუელი ენის მოყვარეთა, რადგანც მოსწონებიათ რა-
დესაც წ აუყითხაეთ და ახლბ აღარ ახსოვთ, ამასთბნავე აღა-
რც იმ „ცისკრის“ ნომრები აქუსთ. —

საქართველოს ისტორიისათვის მასალები,

1726 წელსა კაპიტან პორუჩიკმა დადანმა გადასცა ცოტათი შეგვიანებული წიგნი, დაწერილი 1 იტლისს 1724 წელსა, იმერეთის მეფის ალექსანდრესაგან, უცხო ქუცუნების კოლლეგიაში. ეს იმერეთის მეფე ალექსანდრე ჩიოდა და სწუხდა თავის დაობლებასა, რა წაეიდა რუსეთში იმას ბაძაქართლის მეფე ვახტანგ, რუსეთის კელმწიფის ბძანებით; სთხოვდა ჯამაგირსა და ბეჭქდა, რომელსაცა დაასემადა იმ წიგნსა, რომელსაც გაგზავნიდა რუსეთის კელმწიფესთან; ამასთანავე მოაგონებდა იმა მინდობილებას, რომელიცა მიეცა ტფილისის მიტროპოლიტისათვის, შესახებ იმერეთის, მეგრელიის და გურიის მღვთმარობისა; ან რა გვარ შეიწროებაში იმყოფებოდნენ იმერეთის სამღუდელონი, დარბაისელნი, თუ გლეხნი; ჰსთხოვდა დადიანს გაეწიეა შუბამელობა რუსეთის კელმწიფესთან, ჩამოეგდო ამ მხარეზედაც სხუთა შორის მშვილობა და წესი; და თუ თითონ კელმწიფე ინებებდა და მობძანდებოდა, ეს უფრო დალად იმოქმედებდა აქაურს ხალხზედ, და მტერიც შეფიქრდებოდა, რადგანაც ამ დროს აკეთებდენ სიმაგრებს ოსმალები ფოტში, გურიაში, ჩაყეში და ბათუმში, და თუ თავის დროზედ რუსეთი არ მოეშველებო.

და, მაშინ უფრო ბევრს ალაგებში გააკეთებდნენ სიმაგრეებსა.

28 მარტსა სპარსეთის საქმეებზედ რჩევა ჰქონდათ პეტერსბურღში უმაღლეს საიდუმლოს რჩევაში, სადაცა გადაწყდა: რადგანც რუსეთს ძვირად უჯღებოდა ჯარის შენახვა სპარსეთის მხრისაჲენ, სადაცა იმყოფებოდა ოცდა შვიდი ათასი კაცი, ამას გარდა, რადგანაც ჰაერიც იყო იქაური მანებელი რუსეთის ჯარისათვის, ამისათვის უნდა ეს ჯარი დაეხარებინათ სპარსეთიდან და მას დღით რუსეთი აღარ გარეულოყო სპარსეთის საქმეებში, მხოლოდ უნდა ცდილიყო კიდო ოსმალეთისათვის არ მიეცა ნება შეეწუხებინა რომელიმე აზიის საკელმწიფოში, შახის ჯამაჲი უნდა მოეგდოთ და ამისათვის შუა კაცად და მოსალაპარაკებლად გაგზავნეს ეახტანგ მეფე გილაანში.

ეახტანგ მეფეს მისცეს ინსტრუქცია, რომელშიაც იყო შემდგომი: შახს ჯამახს უნდა გამოეგზავნა სხუა ელჩი და ემართლებინა რუსეთის კელმწიფესთან თავი; დახლათულის საქმეების გასწორება როგორც შახისა, ისე ეახტანგისა, დამოკიდებული იყო, ეახტანგ მეფეზედ, თუ რომ შახს მოიგდებდა რუსეთის მხარეზედ; საჭირო იყო შეერდებინა სპარსეთში ჭიიელი პარტია, რომელთანაც რა შეერთდებოდა რუსეთი, მაშინ ბოლოს მოუღებდა ოსმალეთსა, რადგანაც ამ

საქმის კეთილად წარმართება უნდოდა რუსეთს, ამისათვის თანამემწედ გაატანეს ვახტანგს გენერალ-ანშეფი ვასილი დოლ-ლორუკი, რომელს თანხმობით უნდა მოქცეულიყო ვახტანგ ბატონის-შვილი. რამწამს მისულოყენენ სპარსეთში, უნდა შე-ეკრიფათ ცნობა, როგორც თვითან შახზედ, ისე ოსმალეთის მდგომარეობაზე, ინსტრუქციაში იყო მოხსენებული, თუ როგორ წინააღმდეგი იყო ქრისტიანობრივობისათვის რომე-ლნიცა ცხოვრებდნენ სპარსეთში და თვითან რუსეთისათვისაც, რომ შახის ქალაქები, აღებული ოსმალეთისაგან, დარჩენი-ლიყო საუყუნად იმათს კელში, უფრო უმეტეს ამისათვის რომ რუსეთს განზრახვა ჰქონდა თავის დროზედ ეს წართ-მეული ქალაქები დაებრუნებინა პატრონისათვისა თუ ეს ინ-სტრუქცია ასე შესრულდებოდა, მაშინ უნდა დაეწყათ დიდი ომი ოსმალეთისათვის, ვახტანგ მეფეს ნაბძანებზე ჰქონდა, ესე-ყოველი ეცნობებინა მახისათვის საიდუმლოდ. რაც შეეხება ქალაქების დაბრუნებას, რომელიცა წართმევის სპარსეთსა უნ-და გამოეცხადებინა შახისათვის, რომ რუსეთი არ დაეძებდა სხვის საკუთრების შემატებას და არცა ჩვეულებათა აქტს ვისიმე საკუთრებას შეეხოს, მაგრამ ესეც ძნელია, დაუბრუ-ნოს ძველს პატრონს ის ქალაქი, გინა ადგილები, რომლის მტრის კელიდგან გამოგლეჯაზედ დახარჯვია დიდი ფული და დანთხეულა მრავალი სახელი, მაინც და მაინც, თუ მაი-

ნდომებდა შახი ქვეყნების დაბრუნებას, რუსეთი შხათ იყო დაებრუნებინა, მხოლოდ რაც ხარჯი მოსელოდა, ეს ფული უნდა მიეცა შახს რუსეთისათვის. ეს ამისათვის უფრო მიანდევს ვახტანგ მეფეს, რომ სპარსეთის საქმეების გარემოება ამათ ყველაზედ კარგათ იცოდა და თუ ამას რიგიანათ შიას რულებდა, თავის თავსაც ბევრს კარგსა და კეთილს შესძენდა.

გრაფ გოლოვკინმა აცნობა ვახტანგს მეფეს წიგნით, და წერილი 18 იულის, რომ რუსეთის კელმწიფემ ინება, ებოძოს მას გრაზმოტა მეფობისა და ლურსმანი უფლისა, იმ პირობით კი, რომ ეს ორთვენი დაცულ ყოფილიყვნენ მოსკოვში, ამას გარდა უბოძეს დარაისაგან ნაჩუქები შამულო: ვახტანგ მეფეს შვილი გიორგი, ყმაწვილი უნდა ყოფილიყო სასახლეში. ნიშნად პატივის ცემისა და წყალობის ებოძა ვახტანგ მეფეს რუსეთის კელმწიფისაგან, ნიშანი ანდრია პირველ წოდებულისა.

1727. წელსა, ვახტანგ მეფე მოვიდა თუ არა რეშტში, მეორე დღესვე მისწერა წიგნი შახსა და აცნობა მიზეზი თავისის მოსვლისა. იმან გაატანა პასუხი, შახი და ქუტუმბერდოშნი ძლიერ მოწადინებულნი არიან, რუსეთის დაშეგობრებასაო. ეს რომ შეიტყო ვახტანგ მეფემ, მაშინათვე აცნობა კანცლერს გრაფს გოლოვკინს, ერცელად და ამასთანავე დამატა, თუ იმის მოსვლამ, რა მოქმედება

გამოაჩინა იქაურს მხარეზედ.

ბოლოს დროს, მრავლის ეონფერესციების შემდგომ სპარსეთის და რუსთის მინისტრების შორის, ვახტანგ მეფის ეუამელობით, ორნივე მოლაპარაკეთა მიიღეს ტრაკტატი, დადებული იზმაილ ბეგისაგან და ყველა ქალაქიც ისე დაიბრუნეს. 1728 წელსა, მარტის თვეში, მოუვიდა ვახტანგს ბრძანება რომ წასულიყო პეტრებურღში. ის მამინვე წავიდა.

ნარგიზი-

ნარგიზი ენახე, ნარგიზის სახე, მოკრძალებითა თაყვანი ვეცო:
ტანსა რხევასა, ნაზსა რხევასა, ხარკი მონების სრულად მივეცი,
ჭიკჭიკა ენას, ღულღუნა ენას, მოკრძალებითა ხმაი გავეცი.

საბრალო კაცი, საბრალო ვინმე, სვედის ისრითა მეტათ დავეცი!
მითხარით ძმანო მითხარი მალე! ეის მივემურო რომ ზომეხმა-
როს,

სვედიან გული, საწყალი გული, აფერფლოს ფერფლით და გა-
მიკბაროს-

სად ენახო წყარო, წყარო სიგრილის, რომ სვედისაგან ტანი
განბანოს,

ესე სიცოცხლე, ხიცოცხლე მოკლე, საწყალ კბბუკსა არ დაშა-
ნანოს-

აშაო არის ეს ჩემი ძებნა, ვერსად ვერ პოვოს, ვერ პოვოს შეე-
ბა!

ვერას მიშეელის თერთან მდიდარი, ვერას მჩმეელის გმირი ბუნე-
ბა;

თუ ვარღმა ტურფამ მე შეშომხელა, მაშინ მივილო მე განუორნება.
თუ ეს პრ იქმნას, მაშინ საბრალომ, ვეძებო შაეი მიწისა ხლება.

ალ. აკოფოვი;

ბატები

(კრილოვით)

ერთხელ გლეს კაცი ბატებს მიდენდა
 გასასყიდავით ახალ ქალაქში,
 გაუზდელთ ის მათ ეპყრობოდა,
 მალმალე სცემდა წყებლებს ბარკლებში,
 არ გაეზმტყუნებ ამ ჩვენსა გლესსა,
 ეჩქარებოდა, დღე იყო ბაზრის,
 მოგებისთვის არა თუ ბატებს,
 კაცსაცა სცემენ, მონა პრს წკებლის.
 ბატები შეტათ გბჯაერდნენ გლესზედ,
 დბიწყეს შფოთვა, რალაც ბუტ-ბუტი.
 ვაღდებულთა, რომ პატივი გეცეს,
 მათ შეხვთა ვილაც მამაეულ გზაზედ,
 ამ გვარ დაუწყეს მას საუბარი:
 ვერ მემიძლია, რომ ქუტყანაზედ
 ნახო ჩუტნზედა უბედურები.
 ვერსად ვერ ნახო ბრიყვი ამ გლესზედ,

დაბრმავებია ორჩე თვალები.
ვალდებულებ, რომ პატივი გეცეს,
გვაქვს მეტათ დიდი ჩამომავლობა;
ჩვენ წინა პართა, რომ ის დახსნეს,
ქონდათ პატივი და დიდ მხნეობა.
გამიგონი, ეგ ხომ მეც ვიცი:
თქუენ წინა—პართა დიდი კაცობა.
ამხედ მითხართ მხოლოთ პასუხი:
ვის მოუტანეთ თქუენ სარგებლობა?
ნუ თუ არ კმარა, ჩუენ წინა—პართა.
დახსნეს დიდი რომი უძლევი.
მაშ ხომ ვაფიგე, დაეცხნეთ მკდვართა,
თქუენ რა იშრომეთ! ჩუენ არაფერი,
— თუკი ასეა, მაშ რაღას ყბედობო,
ჩუმათ იყავით, გლენი მართალ არს.
ჩამომავლობით, ნუ ტრაბახობთ.
თქუენ დაამევენებთ მხოლოდ თეთრ სუფრას
კმარა ყბედობა, აწი დაეცსრები,
თორემ გამრისხენ ჩუენი ბატები.

ალექსანდრე აკოფოვი.

ქ. ქუთაისს.

კომედია ორს მოქმედებად

[სცენა წარმოადგენს აელობრის მინდორსა, სადაცა არის მრავალი ხალხი, ქალები, კაცები, მეზურნები, არეულათ დადიან, ზოგს ალბგს ყმაწვილ კაცები პურს სჭამენ და ქეიფს ეწევიან, სალამო ხანია, წინ სცენაზედ სამნი ქალნი მკლავი-მკლავს გაყარაღნი: კეკელა, სოფიო და კატინა დადიან და იმღერიან.)

გამოსელა 1 — ლი.

კეკელა, სოფიო და კატინა მღერიან ერთად.

ქალო ეკატირინა,

გესურს შენთან გექონდეს ბინა.

შენგნით დამწვარ დადაგულთა,

შენს კალთას დაგვაძინა, —

თუ გსურს ეკატირინა,

გულისა მოსალხინა,

გვიბრძანე შენთან გიანლოთ,

შენთანვე გექონდეს ბინა. —

მოდო ქალო სოფიო,

დავსტკბეთ ერთათ მყოფიო,

შემდგომს თუნდა გეაცოცხლე

თუნდ გვესროლე თოფიო,

ახლა შენ გთხოვთ კეკელო
გულის ჩენის დამწველო,
რომ ტუჩებს დგვაკონო
სულისა ამომხდელი. (იციინან) ხა! ხა! ხა!
კატინა.

სოფიო! დღეს ჩემვენ რომ არ გამოგველო, დგერჩებოდი
და ვეღარ ვნახავდი ამ თამამას.

სოფიო.

რას ამბობ ქალო! დედაჩემი არ მიშვებდა, მეუბნებოდა:
აბა ვის უნდა გაგატანოვო, ხომ იცი გასათხოვარი ქალი
ყოველისთვის მოკლებულია, ღმერთმა უმელოს ამ კეკე-
ლას, გაჰაიარა, დედა თანა ჰყენდა, და უთხრა მე გამატა-
ნეო, მაინც კეკელოც მარტო მიშყავსო, დედა ჩემა ნება დამ-
ართო და ჩვენც შენ გამოგიართ.

კეკელო.

ქალებო! ეხლა რას იტყვის დედაჩემი, რომ მოერბოდით
და ასე თავ აღებულნი დავდგარო, კულავაც მოგვინდება
წამოსვლად და აღბრ წამოგვიყვანს.

კატინა.

მივირის რომ უკან არ დგედევს, ახ ღმერთო? რა ეშვე-
ლება ადამიანს ამ ჯებრების ხელში, იმათ მიშით ხომ ვერა-
ფერს ვიტყვით, საკვირველია, რომ თავი დგვანება მარა

ტოკა.

სოფიო.

თავს არ დაგანებებდა, მაგრამ თავისი საკბილო დედაკაცები ჩაიგდო, მოუჯდა და იმათ ელაპარაკება, ლაპარაკს რომ არ გართოდა აქამდინ თუთხმეტჯერ გამოგვიდგებოდა უკანა.

კატინა.

გეთაყვენე ერთი შეხედეთ რამდენი ხალხი არის, თითქმის მთელი ქალაქი აქ გამოსულა.

სოფიო.

ჯერ კიდევ აღრეა, იქნება უფრო ბევრი მოვიდნენ.

კეკელა.

როგორ კარგი საღამოც დაგვიდგა... ერთი შეხედეთ იქ, რა ქეიფს ეწევიან კაცები, ახ? ნეტავი მეც კაცი ვიყო. . . დახე იმ მწვანეზედ რა ქეიფს ეწევიან!

სოფიო.

კეკე, რა მოგცე რომ მისვიდე და გვერთ მოუჯდე იმ კაცებს.

კეკე.

მისვიდე შენ მოუჯდე, თუ რომ კარგია. . . ი. . . არა გცხენიან.

(ამ დროს შემოხედებიან წინ ორნი ქალნი, საბედო და

ანუშკა, რომელნიც მოიმღერიან ერთად.)

გამოსვლა 1

ანუშკა და საბედო (იმღერებენ) მებუნძურ უნიმ კწაწე
ჯან გულუმჯან, გწაწე, ჩე ერთ წაწე, ჯან გულუმჯან,
ახ-პერის უზაც ჩიტვი ჯან გულუმჯან. ასი იარ ღრგაწე
ჯან გულუმჯან.

[ამას რომ გაათავებენ, უცებ მიუტანენ წინ შემოყრილს
ქალებს სიტყვებს,) აჰ. . . ქალებო! მშვიდობა თქუტსნი ნახეა.
რასა იქო, რასა იქო?

კეკელა, სოფიო და კატინა [ესენიც ერთად.] სუს!.. თქუტს-
ნც აქა ყოფილხართ. . რასა იქო, როგორ მშვიდობით
ბრძანდებით.

ანუშკა და კეკე ერთათ ლაპარაკობენ მალლა და სხვანი-
კი ჩუმათ.

ანუშკა.

კეკე! დედა შენი როგორ ბრძანდება?

კეკე.

დედა ჩემს რა უჭირს კარგათ არის, ისიც აქ არის

ანუშკა.

გეთაყვანე კეკეჯან თუ რომ ხვალ თელეთს დააპიროთ
წასვლა, მეც წამიყვანეთ. ამ პირობით რომ ძალიან აღრე
ჩი ნუ წაეალთ, ცოტა რომ მოთენდეს შაშინ, ხალხიც

ბერი იქნება და უმიშრათ წავიღეთ.

კეკე.

ღამე წავიღეთ! მითომ რა არის; რისა უნდა შეგვეშინ-
დეს, ჩემი ძმა თუ ჯი თან მოგვლევს.

სოფიო, კატინა და საბელო, ერთად ვაჟო! მეც წამო-
ვალ, მეც წამოვალ! (ამ დროს ერთი ფრანტი ჩინოვნიკი
მივა და ლარნეტით დასტკერდება ამ ქალებს.)

ან უშვა.

ვუჟ. გეთაყვა! ეს რუსი ვინ არის რომ გეჩუბრებს! კეკე
შენ გიყუბრებს აჟ!

კეკე.

მე რაში მიყუბრებს, ვუჟ გეთაყვანე, ერთი უყუბრეთ
რასა გავს.

(რუსი უფრო უყუბრებს და უცინის]

კატინა.

რას ჩაგვაციედა? ჟა. აბა თუ კელი აიღოს!

კეკე.

კატინო, შენ უთხარ რამე, ეგებ მოგვშორდეს.

კატინა.

ვუჟ. თვალი დამიდგა! მე როგორ რასმე ვეტყვი!
ველა ჩიმა რომ შემიტყოს და მაგის მეტი აღარა უნდა,
ულ ბუწუწით ამითრევს.

[ამ დროს ქალებს ზურგს შეაქცევენ და იცინიან, ჩინოენიკი იფურთხება და ლაპარაკობს.]

ჩინოენიკი.

(წავა და ხალსში გაბრუნდა)

ანუშკა.

გეთაყვა? ძლიერ არ მოგვეორდა . . .

ჰეჰე.

ძალჩან ჩაგვაცივდა და! . .

საბედო.

გონიბ რომ გაგელანძლა.

კატინა.

გეთაყვა. . . ილაჯი კი არარის და, სადაც წაველთ თან მოგვლევინ.

ანუშკა.

აი დღეს ქალებო, კიდეც მე არ მამივიდა პგრე. . . ქუჩის კარებში ვიდექი, ერთმან რუსულათ ჩაცმულმა კაცმა გამოიხრა . . . რომ დაეინახე ამოდოდა, დაემაღლე, თავი მინ შეეყავი . . . დადგა შეჩვენებული და ერთი საათი მეტო სულ იფურთხნ და ილანძლა

კატინა.

აჰ? მაშინ იმას კაი ლოდი თავში, ? მაგრამ ეინ არის პატრონი, რასა იქ ანუშკა ჯან! დაგერტყა, უფრო ხათბალა

გახდებოდა, დღის შენისსათვის გეთქო და კიდევ უფრო . .
აგრე კო არ იტყოდა. . ალბათ თავი ისე გაჩვენებია რომ
ყურება დაუწყა, მერე ვილა გაჩვენებდა ქუჩის კარებს.

ქქე.

მაინც ანუშკა!. . შენ სულ ყოველს ცისმარის დღესა
ბაირახტარივით ქუჩის კარებზედ ურჭვიხარ.

ანუშკა.

ფ! ერთი შენლა მაკლდი, რომ შენც დაგეძრახე. : მაინც
ვამ ჩემი ბრალი, მაგასთანა ბედი მაქვს. ! (წყენით)

ქქე.

ქა! იმისთვის ხომ არ გითხარი, რომ გწყენოდა. . ეს რა
არს. . .

საბედო,

კარგი ქალო. . მითომ რა არის, გითხრა! . . ტოლგე-
ბში რას არ იტყვიან, . . შენი ჭირიმე!

მაგეთი სახელი არ წაგისდეს . .

ანუშკა.

შავი იღბლ-ს ქალი, რომ არ დაიბადოს ის ჰსჯობია!. .
მაგან ვე მითხრა, ხვალ სხვა მეტყევის, წაე და სახელი წა-
მიხდება!

კატინა.

(სტოლოებს რომ განაშოროს დამდურება და სიუილით

ეტყვის.

ანუშკა ჯან! რასა გწყენს გეთაყენე, შარშან თუ ჩენის მგზობლის ქალისა ფეფელაზედ რაღაღბსაც ლაპარაკობდენ, ვერ გათხოვდა და ვერ შეირთო კარგმა კაცმა. . საქმე არ გაქვს, მაგისტანებს ყურს როგორ ათხოვებ.

საბედო.

ფეფელამ სუფსარქისის მარხოში იმისთანა სიზმარი ნახა, რომ მალე გათხოვდებოდა.

კატინა.

ნეტა არ გახსოვს რა სიზმარი ენახა.

საბედო.

როგორ არ მახსოვს. წინა დამეს მე და იმან ერთად ვსჭამეუ მარილყურა. . მეორეს დილით მიანბო რაც ენ ხა. . ვითომც ერთი კაცა მისულაყო, ცალ ხელში თურმე აღლი ეჭირა და მეორეს ხელში პირ მოტყეხლი ლიჭრა. . . ჯერ თურმე ატყუტ, მიუჯანდა პირთან და ისეე გამოაბრუნებდა, მერმე ცოტა დააღეინა.

ანუშკა

ვუტ? გეთაყვა დედის ჩემისაგან გამოგია. . მაგისტანა სიზმარი რომ ნახოს, ქმარი მალე მოუყვდებოდა. .

კატინა.

ბეჩავ! . . ეგ რა მითხარი, საწყალი ფეფელა! . . მეცოა

დება.

პევე.

ნეტა მაგისტანებს არ იტყოდეთ. სიზმარა რა დასაჯეს. რიბა რა-ღაცებსაც მოიგონებენ და იჯერებენ. მე კი არა ვნახე სიზმარი. ვითომც აპელატებიანმა რუსმა ვეცხლის ჩარეკით წყალი დამალეინა, მაგრამ დღესაც გაუთხოვარი ვარ ანუშკას დედამ კი არ გამოაცხო ყველიარში ჩიუს ფაფობის, ჩიტის პურები. გაიტანა და დერეფნის ფანხედ ტბკათ დაწყო. მოვიდნენ ჩიტები სულ ერთიანათ დაიტაცეს.

იყო სიცილი, რომ ანუშკა ყარაულათ უჯდა, ვნახო საითკენ წაღებინო იქითკენ გათხოვდებოდა. ასლა რა გაცინოთ. ჩემოსულა და დედას ეგბნება. ჩიტებმა პურები ოქროს ყანისაკენ წაიღესო.

დედა გადი რა სხსარკლით, გამოსულა და მგზობლებში ყვირის: ჩემი ქალი ოქროს ყანიაკენ გათხოვდებო, [იციინის) ხა! ხა! . ხა! მაგრამ დღეს გაუთხოვარი არის, არც ოქროს ყან-საკენ გაათხოვა დედამ და არც ვერკხლის ყანისკენ (ყველანი იცინიან.)

ანუშკა.

მსხარათ შენი თავი აიგდე. . . ნუ მათქმეეინებ თორემ მ უფრო კარგები ვიცი. .

ხაბელო.

კარგია თუ ლმერთი გწამს ერთი . . , თავი დაანებეთ მაგ ლაპარაკს . . ახლა კი დრო არის ყვეაილების დაკრეფისა ეჩუბაკისათვის . .

კატინა.

კარგი რამ ჰსთქვი . წაიღეთ აბა სადაც ძალიან მომწვანე არის, დავკროფოთ ყუბეილები მერე მოვიღეთ და დაირა დაუკრათ (ერთთ იტყვიან) წაიღეთ! . . წაიღეთ! (გასწევენ მკლავი მკალავს გაყრილნი სიმღერითა და გაერევიან სალხაი)

ინძალ ღერია პეტია ჯან გულუმჯან, ბოლჩინ წალე წან ლპიტი ჯან გულუმჯან, უმეტუნუ ვირ ტუნ პერამ, ჯაი გულუმჯან, ოსვე სარე სარ პუტი, ჯან გულუმჯან, (ე'ენს რომ წაუღენ ორნი ქლაქელნი კაცნი ცარიელნი გამოვლენ და ლაპარაკობენ.)

პირველი კაცი.

ამ დედაკაცებს ამის მეტი ხომ არ უნდათ, სულით დაეძევენ ამ გვარს უემიხევეასა.

მეორე კაცი.

იქნება შენ გეგონოს, ერთი დღი რამ საქმისათვის გამოსულიყვენენ, შენ არ მოუტკდე ჩემს თავს . ჩაიცმენ ტანისამოსებსა გამოვლენ და კაცებს ეწონებიან.

პირველი კაცი.

შართლად რომ აგრეა. • დღეს ეინ იცას რაადენი დამ-
ქვეებული ქალი გათხოვდეს! • კაცის თვალი ხომ ბრმა
არის., გონია ზოგჯე ერთმა კაცმა, ალა მამათ ხანის დროს
ვამნოფი ქალი, ახლა ასე თვალზედ ნახოს. ნახოს, რომ
ჭკუისაგან გადირიოს. •

მეორე კაცი.

შორს სად მისდინართ. • უფრო კარგი არ გითხრა! ..
შარშან მე და ერთი მეგობარი კაცი კუქიაში ფერსულღებში
ვიყავით, ბატონო, ამ ჩემა მეგობარმა ერთი ქალი დაინახა.
მაგრამ რა ქალი! შეცთომით მომიყიდა, ქალი ვიარა? დე-
და კაცი. პირში ერთი მრთელი კბილი არა ჰქონდა. ზოგი
დასტუხოდა, ზოგი მოეარდნოდა, ზოგი თავეს შეეჭმა (რცი-
ნის] ხა! ხა! ხა! ბატონო ერთი ასეთი გადირია ის ჩემი მე-
გობარი, რომ თ-თქმის ჭკუისაგან შეიშალა, დამსხლტა ხელი-
თგან, ატყდა: ეხლბეე ნიშანი უნდა მიესცე.ო • ბევრი უშა-
ლე, მაგრამ რას ვაქმოდნი, ვერა გაეაწყვერა. • ყველიერში
ნიშანი მისცა და ნააღდგომევეს კა ჯვარი დაიწერა. ეკითხნ-
კი ქმარს, ისე ლამაზი რათ მგჩვენე რომ კინალამ გაეგაქდიო

პირველი კაცი.

მერე რა ეთქო, თუ ღმერთი გრწამს

შორე კაცი!

რადა რა ეტყო! თამაშაში რომ გავდივართ დღებ კაცებში ხოლმე, მეტადრე ვინც გასათხოვარი არისო, სადაც ბევრი ხალხა გვეგულებაო. უბეში სარკას ნატყებ, ვეძიქვო იმისას იტყვიან ძველთაო. ასე დააშვენებს რომაო, მზისა დარი შეიქნებაო.

პირველი კაცი.

აჲ! დასწყევლოთ, ღმერთმა პირველი გაგონება არის აჲ! რეებს არ მოგონებენ ძაო! რას არ გააკეთებენ: ხოგიერთს იმისთანა ეშმაკობა აქვს, რომ ხერელოდამ გველა გბმოიყვანს.

შორე კაცი.

ეჰ! თაეი დავანებოთ თუ ღმერთი გრწამს, წავიღეთ. აბა რას ვსედამთ, რომ გამოველოთ, პარები ღებკოლა და შევეცქერო, არა! რა გამოდრება ცქერით?

პირველი კაცი.

კოტა კიდე მოვიცადოთ, დაირის დაკერას და ქოლებას თამაშობას უყუროთ, ენახოთ რომელი კარგათ თამაშობს.

შორე კაცი.

კარგი. მაგაშიც თანახმა ვარ.

პირველი კაცი. (თითოთ აზვიანებს)

ოჲ! ერთი შეხედვე თუ ღმერთი გრწამს, რა ბუღასავით

ვაბერალი სომეხი მოდის. [იციანი] ხა! ხა! ხა!

მეორე კაცი.

უფი ვგ ოჯახ აწენებული, აგრე რას გიუსუქებია! (იცი-
ნიან]

პირველი კაცი.

ნუ იცანი თუ ღმერთი გყწმს სირცხვილია, არ შეგვიტ-
ყოს. მოდი წაგიდეთ იქოთენ, ქალებს უყუროთ.

(ეს ორნი კაცი ხალხში შეერევიან)

გამოსვლა 3.

[რომან იაკულიჩი შაჰყულოვი შემოდის სცენაზედ.

რომან იაკულჩი.

ბა!. ბა!. ბა!. ეს რამდენი ხალხები არის. ოჰ!. ქვეყნიე
რობა სულ აქ მოხეტიალა! ერთი კაცი თქოს, რა გაჭიე-
რება არის, ქაღვართის მადლმა, სულ წელი აქეთ დასაწყ-
ვიტი. რამდენი კარგი ქათიბა ხდება ახლა აქ! რამდენი
ქალი უნაშუსო ხდება! ახ! ახ! ერთი გიჟი ხარი დაე-
რიოს ლაზათიანათ, შენკი დადექ რამან იაკულიჩ და იცინე,
იცინე. მეღა ჩემა ქრისტე, საპართალი კი იქნება! ახლა რამ-
დენი საქმე სთება შინა, უპატრონობით.

რამდენი სახლი ცარიელი გაუშვიათ და სულ აქ მე-
ხეტიალან! რა არის თავიანთი ქათიბა მოწონან ჯეჰელებს.
აბა რასაკვი ველია რომ ჩეძი ცოლი უფრო დიდი, დიდი

ითხოვს. სულ ერთმანეთ ახდენენ ეს ქალაქის დედაკაცე-
ბმა. ერთი დახვეწი და ჩემი მანუაც აქ არის? ჰმ, გაუშ-
ვია დეჟანი მარტო და ისიც აქ მოსულაო რა არის ქალე-
ბმა ნახოს ჯერ კვერცხში არა წივის და რაებმა შერება-
ტო! მანო! მანო. ტო! კინწი ფიმარატ? აბა თუ გაიგოს
ახლა ეს თამაში, ჩემი ქალმა რომ ნახოს სულ გამტერდება,
სულ მასხარას გახდის მერე ის რა შეილია, შიშით ხმა ვერ
გამოცია, სულ პამპულას მაკეთებს. აქაო პანციანში ვიყავიო,
ჩემი აოფერი არ მოსწონს. რამწამს ადგა დილით, გაშოვარდება
გოქავეით და ხტის ტა! ლა! ლა! (თითონაც ტანციობს
და ფეხებს აქეთ იქით იქნევს) თავის ჭკუაში მითომ ტანცის
აკეთებს. წაძვლებს ხელს შენც უნდა გასწავლო აღჯნო
შეც მახტუნებს! მახტუნებს! მე კი არა მკითხავს, რომ თი-
თო ფეხების ესე გქნევა [იქნევს] ერთი ჭრელი მანთი
მიზის. იმას არა ფქობს თუ, იმისი ტანცი მაგონებს
ფულბის ხრჯვასა და გულ, მიწვეს. ესენც (გულზედ ხელს
იკრებს) კრავი პეს ერეუმე! აბა ჰამა, კარგვა ქალი კი
მაქვს. მედა ჩემა ქრისტე. იქუმ ინი სორუნე, ძუნპეა მაქალთე!
ერთი ვინმე იყოს, ახლავ მოვატანიებდო, იმასაც და დედაც.
ჰმა არაფინ არის. ეგები მანოა ვიპოვნო (ეგები) გ! აგერ მა-
ნოა! მანო! ტო, მანო აქ მოდი. . აქ! !

მანოა [სიხარულით]

ოჰ! ალაჯან! შენც აქა ხარ? რას შემხედი!

რამან იაკულიჩ.

არა! ღუქანი მარტოა რომ გაგაშეია. ახ. არის სანა-
ბასარ.

მანოა.

გეთაყვენე ალაჯან ნუ გამიჯაერდები!. ღუქანი დავეცე
და კლიტე ჯიბეში ჩაიდე.

რამან იაკულიჩ. (გაჯაერებით)

ტო! გაგაქდი. ტო ბეით! ახლაც დაიკარგე. დაიკარგე.

მანოა.

გეთაყვა ალაჯან. ღმერთიანი პატარა თამაშას ენახამ და
შალე შევალ

რამან იაკულიჩი.

[მხარებედ] რაქნას ჯცკელი არის! მე რომ ამოტენა
ვიყავი სულ კიდელიც ქალი მეგონა. გ უჯაერდები კი
[მ.ღლა] შენი ჰარა მხადობა ვიცი, რისთვისაც მოშაეებულ-
ხარ აქა! დმაცადე მე შენ. თუ რამე ენახე, მე შენ სა-
ლდ თნა მიქცე. რა დროს ძენი ეგ არის!. ტოპლუტ! შენ
შენ ახლა რძე უნდა ამოკდიოდეს პირიღამ..

მანოა.

ალაჯან! სულ როგორ მიჯაერდები!. გუშინდელი არ

იყოს. ჩუპნი ბაზაზ-ხანის ბიჭები ორთა ჭალაში წაყიდნენ
საქეფოთ, იქ არ გამოშეით და ახლა, აქ არის მიჯაერდებით.
რამან იაკულიჩი.

შეილო! წახტები! ქალერთის მადლმა წახტები? თორემ
მამა შენმ. რამან იაკულიჩმა იმისიანა კაცმა არის, რომ
შენი ფენთი უნდოდეს?

მანოა.

გეთაყვანე ალაჯან. ახლა მინცნუ გამოჯაერდები, აქა ვიყო
რამან იაკულიჩი.

მაშ კარგი შეილო! ერთი ახლა წადი კი შინა უთხარი
ქალბ. ტონსა, პელაღია მოატანოს და თითონაც მოვიდეს
თამაშაში, ერთი შენი დაც ნახოს თამაშა, ჯერ არ უნახავს,
ჰაჰა, უთხარ ფეხით მოვიდნენ, ახლა დრო მკა ბევრი ფუ-
ლი აიღებს.

მანოა.

კარგი ალაჯან! ამ საათში (მანოა წაეა.)

რამან იაკულიჩი.

ერთი კაცი უთხრას, მე კი კარგი კაცმა ვიყავ გეჭელო-
ბაში? (იციანის) ხა! ხა! ხა! ერთხელა და, პატარაობი-
სას, ოცმა წლისამ ვიქნებოდა, ერთი ლამაზმა კლთა მყვი-
რდა აელაბარში, ქალერთის მადლმა და, უტყუნიო. მა-
მა ჩემი კაკუა რომ დაიძინა, ერთ ღამეს, მკც ვიწეკა, ენა-

ხე რომ ყვილაშა სძინაშ, აბა აღუქ ჩუხათ რამან იაკულიჩ, პერანგა, აღარ ვიცო რა თვე იყო. გამოველი ჩუმთ, გავეწიე მიიღნის ხელსკენ. მიველ უყურებო ჩასაღ დვას. დამანახა (ყვირილი) კტუ ილოტ! ეს მითხრა თუ არა, ქურდმა ვეგონე! დაყურა კადე. კტუ იდუჯო. შენი მტერი წელთ მოწყდეს, როგორც რამან იაკულიჩ წელში გწყდა. რა ექნა, დავკარ ფეხი და მოვრბიერ, მოვრბიერ. ის ოხერი რა ფინთი ღროგბა იყო. რამწამს დღმდებოდა, მაშინდელს ღროში და, ხიდზედ რთი სულერი არ უშეებდნენ. მერე ვიფქვე რაექნა მეთქო, გული ესე მაქდის, მინდა ენახო სიყვარულმა. რომ არ იქნა. მიველ ზარფხანა რომ იტყვიან იქ. პერანგჩ გაეიხადე, დაეიხვიე თაყზედ და აბა ახლა უყურეთ რამან იაკულიჩს თუ მკვარში როგორც ბაყაყ ისე ოთხით როგორ გაცურდა. აბა ამ ჯგჷლობის ნახელი, ასლა ესენი მაკვირს, თამამში რათ არის მინოა მეთქო. ეჰ! რამთენი ამას ანა დეო დარაზა მინახამს!

(ამ დროს მოვა რამან იაკულიჩთან აღრინდელი ფრანტი ჩინოენიკი.)

გამოსელა. 4

ზღრავსტუიტე პოჩტენნი სტარიკ!

რამან იაკულიჩ. [მხარზედ]

ეს ოვე? [მალლა] ზღრასტი ჰამა იანე სტარიკ!

ჩინოვნიკი.

ვაზელოტი მნე ვას სპროსიტ-კაკია პრინა, ჩტო ზღეს
ნაროდ სობირაეტსია?

რამან იაკულიჩ.

ას. . . ჩტო?

ჩინოვნიკი.

ატ ჩეო ზღეს ნაროდ სობარაეტსია?

რამან იაკულიჩი.

სუფ სარქასი? . . ზღეს ნეტუ სუფსარქასი, ზღეს ესტ
ვიჭკვი ზნაიშ?

ჩინოვნიკი.

ჩტო ტაკოე? . .

რამან იაკულიჩ

ვიჭკა. . ვიჭკა მეთქი. . გიღის. . ჰმ! რამ დამაეწყა,
გადის მეთქი . . ზნაიშ?

ჩინოვნიკი.

ნეტ, ნეზნაიუ, ვაეო ნეზნაიუ კაჲ სპროსიტ

რამან იაკულიჩ

ჩტო ტაკოე ვიჭკა!

ჩინოვნიკი.

და

რამან იაკულიჩი.

[მხარზედ] ახ! ახლა ჩემი ქალი, რომ იყო, სულ გან-
 ხავამს რუსულს (მალა) წნაიშ? ჩტო ტკოე ვეჭკ? ზდეს
 სელოდნი ქენშინ პრიდოთ, დარა იღოა დიმპლაკტო,
 იქუმ ქენშინ, [ესენა] ეოს იქნეეს, ჩინოენიკო იცანის,
 ტანიკი მანცი იღრი. ჰა! იღრა! აქუმ. ფუ რამ დამეწყა,
 ჰა! . . . პატომ სენა, ტკ (კელით ანამნებს) ნაბარათ . კადა-
 ნოჩ ბუდიოთ, სენა, საყურე, კატორი ქენშინ იესტ ვოტ ზდე
 [ტიენებს ყურებზედ] ეშო დ'ულაა წოვილმანი (მარსედ)
 ახ? ქოთ ნს რა ჰქინ? [ქალა] ეტო ესე ქენშინ პალო-
 ქა პატომ ნანებო შესტავით უტრო. ქენშინი შრიხადი დო-
 მა, ხად რს ესენც (კელით ჩვენებს) პატომ ჰესნი სკაქი,
 ვოტ ესენ ც:

ჯან გულუმ ჯან ჯან.

ისლავ მართიმ უბუმ ჯან გულუმ ჯან.

კტო ხოროში ბუდათ, ხოროში მუქ ბუდიოთ, მუქ წნაი
 ჩელოვეკ. . კტო ხედო ბუდიოთ, ხედო მუქ ბუდიოთ. .

ჩინოენიკო

[ესტორონუ] ნუ ეოთ. რკოლტე ტებერ პონამატო . .
 სამ ჩორტ ნე პოიმიოტ (ესლუხ) პოეკო ნიჩეო ნი პონიპაიუ.

რამან იაკულიჩი.

ნი პონიმაიშ, ნი პონიმაიშ! ია ჩტო ზდელიმ? ჰოვეს კო

დამეწედა . პოტომ . თელიოშ პილაშ, მოლიტია სკა
ქა.

ჩინოენიკი.

(იციინის) ხა! ხა! ხა! . ემჩო რაჲ ჰქოლუისტა ხა! ხა! ხა!
რამან იაკულოიჩ

ინხხ ბარე ჰა!

ჩინოენიკი.

ხა! ხა! ხა! ბრაო.

რამან იაკულოიჩი.

ელიე წწალუმ? ხათე! პასლუჰი ნუკა ტა სკაგ აჩმი-
ანსკა, ღრუზინსკი!

[ამდროს მოუახლოვდება პეტრუსა]

გამოს ლა. 5

რამან იაკულოიჩ (პეტრუსას)

პეტრუს! ერთი მამამორე ქუ მატალ ეს კაცმა. ე
ბალაა?

პეტრუსი.

რაამბავია, რამან იაკულ ჩ! ენ გაჯავრებს?

რამან იაკულოიჩი,

ხათე ახპერ! . ეს ფრანტი ელაც მოსულა, მესეწება
მიტხარ რა ამბავმა არისო, მეცა ვეუბნები და ეს ი
იციინის, გუჟმა არა რას. კკუიანმა არის და კკუიანმა, არ

არის, სწევამ კი მოსწონს ჩემი რუსულმა და! .

[ჩინოვნიკი კი იცინის]

რამან იაკულიჩი.

რო ვამბობ, ელოე წ წ ღუმ!

პეტრუსა.

თავი დანებებე ერთი, დაეიღარება არ გახადო იცინებს
იცინებს. ხმა რომ არ გასკემ, კუ ვირჩანა .

ჩტო სნიმი ტ-ლკაყატ, კაღდა ნიჩოა ნიპანიმაით

რამან იაკულიჩი.

ძლიე ჩი ბრწარ!

პეტრუს.

რამან იაკულიჩ! დღეს ჩტუნმა მესობელმა თამაზუა მი-
ჩოდა, მუმტარი მართმეესო!

რამან იაკულიჩ.

ტო ახპერ! მუშტარმა მე როგორ წართმეე! მუშტა-
რმა ეოლნი კაცმა! თე ხმა ხომ არ არის, რომ წილკაემა
გადუგდო და მოვითოი!

პეტრუსა

ეგ კარგმა ჰამა! იაფთ რღათა ჰყიდი? ჩტუნე აბრუც
ახდენ. აკი პარობა ექერიო, რომ ერთი ფასი გაგვეყდნა?

რამან იაკულიჩ.

პეტრუსა? ჰოკჯან მე განა იმისთნა კაცმა ვარ, რომ

წარბაზ არ ექნა. ჰელუ მ არ მამკედეს, რომ ერთი ბასტი
ნაკლები არ გაეყოდი ადლი ჩითი. სუ ი თოდ, დაღუკა
და არ გაეყოდი ნაკლები, ქედართას მადლია. ახარ, რა
დჭირება მაქსი?

ჰეტრუსა

რამან იაკულიჩ, ანბაეი რომ გააქეთოს ამქარი?

რამან იაკულ ჩი.

ტო. ეინ გააკოებს თუ რომ მუშტარი კი ითხოვის, რათ
არის ძვირმა თქო, არა, გზ ბი წასთენიღმა არის თქო. მო
ტნა ძვირათ ჯდება თქო. მაშინ რალამ იტყვის. ახარ მე
გამოდღალმა კვი ვარ, ვგენი ბევრმა მინსაეს. მუშტრმა
ტო ყმაწვილმა არს, ერთმა კარგმა სიტყვამ რომ უთხრა
დ ჩემდება, ადგება და წაჟა, თუ გითხრამს, ტყუელათ ან.
ბობო, მამან რა უნდა უთხრა ის თელი დაბრმავდეს,
რაც თელმა გაჩუუებდეს თქო, ისიც დაიჯერებს, ეგონება
მენი თვალები ამბობ, ის კი არიცის რომ იმას თვალები
ატყუებენ და იმს თვალები დაბრმავდებიან? ახარ რომ
არ იცო. ამქარმა, ამქარმა, ჩვენსავეთ ექტარმა არის, ისი-
ნიც ჩვენსავეთ მელამ არის. ისინი ჩვენ გვიჩიელებენ, ჩვენ
იმათ უჩიელებთ.

ჰეტრუსა.

რამან იაკულიჩ, ახარ ეს კარგი, ჰამა. . სული? . .

რამან იაკულიჩ.

სული ასუმ, სული, სული, შენ მოიგე ფული, თორემ
სულმაც ცხონდება! ფულმა არის, სულმაც სამოთხეში
არის. . ინჩას ასუმ პეტრუს! მართალი კაცმა, მშვიერი მოვე-
დება. . ფულმა გაქვს, ხეღვ თელგოთობამ არის, წადრ
ილოცე, სამიელმა აანთე, სულმა აცხონებ!

პეტრუსა.

რამან იაკულიჩ! შენ კი არ წახედა!

რამან იაკულიჩ

ხეღვ ეიჭკმა რომ მოერჩებით, ჩენება მეც წაეიდე! ერ-
თი ენხო მინდა, ჩემა ქალმა რა გამოვა ეიჭკვი, ჰამ, ეიცი
კი რომ კარგმა გამოვა ჩემი პელაღია! ნაწყელმა არის
ლაშხმა არის. იშის ერთი ტანცი თელგები უბრმაეებს
ჯეჭელს. .

პეტრუსა.

მეც მოვალ ხეღვ ერთი უყურებუ .

რამან იაკულიჩ.

ჰამეცეკ პარუნ პეტრუს. . ჩაი მაშ ხეღვ უშენოთ არ
დავლეგე .

პეტრუსა.

მაშ კარგი რამან იაკულიჩ! ჩაი შენთან დავლიოთ და
ზაკუსკი მაკუსკი, ცოტა ისე კელათ ჩემს სახლში ექნათ!

რამან იაკულიჩი.

მე ახპერე. მენ სახლში პური არა ვკამ! მენ ცოლმა
 არა ვაქვს და, ჩვილმა არა გყავს!. ხოლოსტოი ხარ! აქ
 მელი ვინ გავყეთამს!. იმ დღესაც უმი, რაღებმაც მაქვამე,
 კვამი წამისდნა, მუცელი მატკინა. ჩე ახპერე ვინდა მე გაჟ-
 მეგ სჯუესჟა.

პეტრუსა.

მამ ახლა დავპატყვებ, აგერ იმ მწვანებელ, მოვატანიოთ
 ცოტა ყველი, პური, ღვინო, დიესხდეო და ქეიფმა გავსწოთ.
 რამან იაკულიჩი.

ვინდა ჩემი ცოლი ტყავა გამაძროს. მერე ჩემი ქალმა,
 ნოფელაეი არ ვამისყვება, იტყვის. ნევექო, წამს და წუმს
 თუ რამე გვინა, სულ ამას ანბობს, ნევექო!. მერე ახლა
 მანუბამ ვ მივსჯე უნდა მოიტანოს აქა, ჩემი ნანუა და პე-
 დალია. ვრაი თამამა ნახონ ჩემი ქალმა არ უნახავს ჯერა.

პეტრუსა.

(ნაირხედ) ძალიან ლამაზი ქალმა ჰყავს და ეგება მე
 ნამცეს, [მალლა] რამან იაკულიჩი. შენც კარგმა კაცი ხარ
 და კარგმაც ცოლ შეილი გყავს!.

რამან იაკულიჩი.

(გაბერვით) ახარ, მამ რა ვქნათ, პარუნ პეტრუს!. სუს
 აგრე ჩემი ქალმაც და ცოლმაც მოდიან, მანუი წინ მოუძ-

ღვის, ფეხით მოდიან,

ვეტრუსა.

ბაროე მინას, რამან იაკულიჩი! სეაღ უთოთ მიავად.

რამან იაკულიჩი

სად მიხვალ ვეტრუს, აქ იყავ.

ვეტრუსა.

ჩე, რამან იაკულიჩი. უნდა წაივდე, ვინმე მინდა ვნახო
ქა?

რამან იაკულიჩი.

ლაფე ახეპრ.

[ვეტრუს გაეა]

გამოსვლა.

[ნანუას და პელაღიას, ნანუა წინ მოუძღვის და
შემოვლენ.]

ნანუა

[რამან იაკულიჩის) ალაჯან! შენ გამოგეგმანა ნანუა და და-
უძახნეთ.

რამან იაკულიჩი.

ჰო! ნანოჯან! ერთი თამაშამ ნახე! პელაღოჯან! მოდი
ქუ მატალ, აქეთყენ, აი აქედგან კარგათ სჩანს, ქალებმა,
კაცებმა.

შელაღია.

ეს რა კარგი თამაშა ყოფილა, მამაშა? . .

ნანუა.

მაშ რომ გითხრამდი, კარგი იქნება მეთქი.

შელაღია.

ნეტა როდის უნდა ისწავლოთ, ამ სომხებმა ლაპარაკი, მაშ თუ გითხრამდი კი არ რომ გეტყოდნო ხოლმე აქო.

ნანუა.

მაგიწყდება ხოლმე, გენაცვალოს დედა, .

რამან იაკულოჩი.

შელაღო შეილო! . როგორი თამაშაა, განა რომ კარგმა არის! .

შელაღია.

ძალიან კარგი თამაშა ყოფილა, ავი იძ-ჭდით დაიხრასაც უკრამენ და თამაშობენ

ნანუა.

მოიცხადე, გენაცვალოს დედა, ისიც იქნება. .

შელაღია.

ჩენი მჭობლის ქალები, გონია მოდიოდნენ და არ ეიცო ისინიც აქ იქნებიან თუ არა?

ნანუა,

აქ არიან, წელან მე ცნახე, ყუკილებსა კრეფდნენ ეიჭკისათვის

— 88 —
პელაღია.

ახლა, რა არის ნეტა მოთხრა ვიჭაკა და რისთვის იჭრი-
ფებიან აქა?

ნანუა,

მე შენ გათხრამ შეილო, რისათვისაც: ყოველ ყოველ შე-
ლიწადას, ამაღლების წინა დღესა შეილო, სადალს უკან,
ქალები მოელენ ხოლმე ამ ალაგსა, ჰკრეფამენ ყვაეილებსა,
ჯარ აქ დაარას დაუკრამენ თამაშობენ, შერე რომ დღამ-
დება, იმ ყვაეილებს წაიღებენ შინა გენცვალოს დედა, ქოთან-
ში ჩაჰყრიან წყლით სავსეში, იმ ღამეს ცის ქვეშ გარეთ
დასდკამენ, მეორეს დღით წაელენ, ახლა სოლოლაქზედ აღ-
რიან, იქადგან რომ დაბრუნდებან, მოუჯდებან იმ ქოთა-
ნსა, ყველა ქალისა თითო ნიშანი გდია, ბეჭედაი საყურე,
თუ სხვა. ერთი ქალი სიმღერებს ანბობს, ყმაწვილს ქოთა-
ნში კელი ჩაყოფალი აქვს და თითო, თითოს ნაჭერს იღებს,
რომელის ქალსაც რა სიმღერაზედაც გამოვია ის ბედი ექ-
ნება და იმისთანას ქმარს შეირთამს.

პელაღია.

[იცინის) ეს პირველი ვაგონება არის! ჩვენს პანციონ-
ში ეგენი არ უსწავლებიათ,

ნანუა.

პირველი ვაგონება არის და ხვალ ენახე, მე გუნებაში

შეონდა, რომ შენთვის გამეყეთებინა, ხელო ჩუქნის შებობ
ლის ქალღმს უთხარი ყუაელები ბლოძათ დაკრფეთ მეთქი
ლა ისინიც წამოვიდნენ.

პელაღია.

ვგ ბალიან კარგი, მაგრამ, ვინ მოიგონა ეს ვიჭაკობა, ან
როგორ მოხვდა რომ ეს მოიგონეს, უშიზნოთ ხომ არა
შეიძლება რა . . .

ნანუა.

ვგ შე რა ვიცი შეილო!

პელაღია.

ახ! . . . მამაშა, ნეტაეი ვგ კი ვაყოდე და! პანციონ-
ში უჩიტლები სულ ამას გეუბნებოდნენ, რომ რაც არ იცით
იმ საქმეში ნუ გაერევითო. გეთაყვა დედა. მათხარ როგორ-
მე. თუ რისთვის არის მოგონებული ვიჭაკო და როდის მოი-
გონეს.

ნანუა.

ვგ შეილო, ძნელი საცნობელი არის! ახარ შე რაეიცი
ვინ მოიგონა.

პელაღია.

ან როგორ არეისგან არ შეგიტყვიათ?

ნანუა.

იქნება ბებრებმა ვინმემ იცოდეს!. მანო შეილო!. ამა

წადი მოძებნე, იქნება იმან იცოდეს თუ აქ არის! სახარე
აქ მოვხვდები

შელოლია.

ას! ნეტავი კი შეიძლება და! [ნანუა წაეა]

ნანუა,

თუ ის აქ არის, უთუთ ეცოდინება:

რამან იაკულონი.

თუ კი აგრე ძლიან ვინდა, გეთაყვანოს ალა, მეც წა-
ვალ მოძებნი, თუ ვიზოენე აქ მოვიტან. (გაეა)

ნანუა.

მაგას რომ შეიტყობ, მეომე წაეიდეთ, ჩუპანი მეზობლის
ქალებიც აქ არიან, ერთს მწეანეს ალაგას, ღირა ღაეაკერე-
ვინოთ და სერის უყუროთ.

შელოლია.

ძლიან კარგი იქნება შააშა! . . ის უფრო გამეხარდე
ბა, რომ შეეიტყო, ეიჭავი რათ მოიგონეს . .

ნანუა,

აგრე შეილო! . . მამაშენს მოჰყავს . მათუაც კარგი
დედაკაცია, ღმერთმა უშეელოს . .

შელოლია,

ის არი . ეუი როგორი მოხუცებული ყოფილა, გაესარ-
გეთ. ის პატროსანი აღამიანი.

გამოსვლა. 7

(მათუას კელი დაუჭერია რამან იაკულის წინაც მანუა მოუძღვის და მოჰყავთ)

რამან იაკულიჩ.

ჰამეცეჟ, მათოჯან, ქუ მატალ, აი ჩემი ქალმაც აქ არის, ჩემი ცოლმაც აქ არის, უკაცურათ მათოჯან, ჰამა ყბულს ხარ ჩემთან ძველი არეცნებმა ვართ

მათუა.

ბარიგუნ ნანო, როგორამ კარგათ ბრძანდებით. . . .
ეს შენი ქალი არის! . . ჰამა! . . ნეტავი იმ ღროს, რომ მაგას კელში ეყვანდი! . . მაშინ ჩემი არტემა ცოცხალი მყვანდა. . .

რამან იაკულიჩ.

კარგა ღედა შეილობამ. ნულარ იგონამ. თვალეგმა წაგახდებო ბეური ტირილით! გწყენს ტირილი.

მათუა.

(წუწუნებს) ეჰ! დაილოცოს ღმერთის სამართალი! ერთი შეილა მყვანდა და ისიც ღმერთმა შეიშურა! აღრევე ვიცოდი, რომ მაჰკვებოდა აეთა ვეჟიკა გამოუყადა იმას, რომ არ დარჩებოდა, და ეს თვალეგი დაუბრმავდებოდა მის ღედასა.

პელაღია.

[დაღონებით] საწყალი! . . .

ნანუა.

[რამან იაკულის ჩუმა] გეთაყვა ალაჯან შენ უთხარი
შე ვერ გაუბედავ.

რამან იაკული.

[მათუას) მათო! დედაშვილობას, აგრემაც ღმერთი გა-
ცხონაჲა შვილმა, ერთი რამ მინდა გთხოვე და ამისრულე,
შენმა ცხონებამ!

მათუა.

ბრძანე! რატომ, თუ კი შემოძლიან რამე.

რამან იაკული.

ეს ჩუმი ქალმა, ახლანდელი პენციონიდან გამოსულია,
ეს თამაზა რამეები არ უნახამს. ერთი შენ ცხონებას უთ-
ხარი გეცოდინება, ეს ეჭვკმა რა არის, საიდგან არის მო-
ტანილი!

მათუა.

როჲორ თუ მოტანილი?

რამან იაკული.

ეა! . . . ახარ მათო! არ გეცმის? ეინ მოიტანა?

მათუა.

ჰო. . . მაგასა მკითხამ? (მიუბრუნდება პელაღიას) მოდი

შვილო გათხრა საიდგან მოუგონიათ. [რა ამას იტყვის
გარს შემოეხვევიან რამან იაკული, ნანუა, მანო, პელაღია;
მთამამე ხალხი და სხვანი ყურს უგდებენ.]

მათუა.

ცოტა სომხურა კარგათ არ ვიცი, ქართველობაში ნამ-
ყოფა ნარ, თორემ სომხურათ გიტყოდით, რადგანაც სომ-
ხებას ჩვეულება არას ეს ეიჭაკ, თუმცა ქართველებაც ზო-
გნი ერთნა მსავეენ. . ყურა მაგდეთ. . იესო ქრისტი თუ-
რმე, როგორც გამიგია ჰეც სხვებასაგან, რომ ამალღდ-
ბოდა, იმის წინა დღეს, შეყარა თერთმეტნი მოცაქუღლნი ერთს
მინდორზედ მწვანეს ალაგს, გიხადა ტან-სამოსი და ყოვე-
ლის ფერი უბოძა იმათ და უთხრა; თქუეწ ვა მომიცაოა.
იმათ რასაკვირველია ძლიან გაეხარდათ, მეოოეს დღეს
დილით გაყოფამი მოუვიდათ ლაპარკი. . ერთი იძახოდა ეს
მეოა მეოოე იძახდა არა ეს მეოა. . რომ ვერა გაწყევს
რა, ბოლოს ეს მოგანეს; მოატანინეს დიდი ქოთნივით,
რბაც ტურტული და სუღი იქ ჩაყარეს ის ტანაპოთი, მო-
უსვეს პატარა ყვ წელი. აუკავს თკალება და შიგ კელი
ჩაყოფანეს. თითო, თათოს სიძლეოს იტყადა და ის ყმაწ-
ვილი ამოიღებდა. . ვისაც რა შესედებოდა მისცემდენ ფ-
ცხლავე. . ეს შემდგომ ხალხმა გ დ ღ მ გალითად. . გე-
სმით? ჰო! . . ყოველს ამალღების წინა დღეს ახლა ჩვეუ-

ლებად და დევს, ხალხი შეიკრიფება: შინდორზედ. მწვანეს
ალაგს, როგორც ქრისტემ შუყარა მოციქულები. . მოჰყ-
რეფენ ყვეალებსა, ეთამც თუ ქრისტეს ტანისამოსს, ჩაჰყ-
რინ ქოთანში წყალოთ სარესში. . ჩაყოლებენ ჩამდენსამე-
ნიშანსა, ეისაც უნდა ვიქვამი მონაწილეობის მადება. . იმ
დამეს ქოთანს გარეთ დასდგამენ ცის ქვეშ, მეორეს დღეს
დილით სოლოლაკადგან რომ დაბრუნდებოან. . მოუსხდე-
ბიან ქოთანსა და ყმწვიოს თვალ აკრუთს კელს ჩაყოფუნე-
ბენ. . ერთ, ერთი ქალი სიმღერებს ანზობს, ბედზედ და
უბედურებაზედ. . ეისაც რა გმოუბა. . ის დაემართებოა. .
ხომ გესმით. . აი! შეილო რისთვისაც დაუღვიათ და რის-
თვისაც დაუწყიათ. . თვითონ ქრისტე იყო შეილო ამის
მიზეზი. . ხომ გესმით. . ახ! მე არ იყო რომ სწორეთ გა-
მამივიდა გას-თხოვარ ქოლობის დროს, . ქმარი ადრე მო-
უკვდესო და შეილით ვერ გაიხაროსო! . . მართლა რომ
ისეც მომივიდა. . (წმუტუნებს)

პელ-ლია,

(მხარზედ) აი რას ნიშნავს გაუნათლებლობა! საკვირვე-
ლია! სამლო წერილი კარგათ შასწავლია და ეს ანმბავი
არსად წმიკეთხამს (მალლა) მადლობელი გასლავარ მშობე-
ლო! . . მაგრამ მგონია რომ ემ დას-ჯერებელი კი არ იყოხ.

რამან იაკულის.

ნუ ანობ მგას ჰელოჯან! . . ახარ მოხუკებულს სი-
ტყეა უნდა დაიჯერო . . აზბუა მეც მისწავლია, გენაცვა-
ლოს რამან იაკულის . . ჰამა ყველას კი ვიჯერამ . .

ნანუა.

(ინიც მიატანს) ნუ გეთაყენე შეილო მგას ნუ ანობ-
(ამდროს იქით მხარეს დაუკრამენ და
რას და დიშლიბიტოს, საბედო და ა
უშა.]

კველა, სოფო და კატინა.

ქალებო მოდით, დაირას უკერენ, ვითამაშოთ . . .

(სულ ერთიან შემოეხვევიან, ტაშს უკრამენ, ერთი იმათგანი
თამაშობს, მოთაშაშე სალსოც უყურებს, ჯერ ერთი ქალი
ითამაშებს, რომ გაათაეებს მეორეს თავს დაუკრამს, ახლა
მეორე ითამაშებს, შემდგომ მესამე, მეოთხე და სხვანი უკა-
ნასენელს თამაშობაში ფარდა ჩამოეშვება.)

მოქმედება 2.

(სცენა წარმოადგენს რამან იაკულიჩის სხლსა, პირდა პირ შემოსასვლელი კარები აქვს, ოთახში მარჯვნივ მხარეს ტახტი დგას აქეთ იქით მუთქები უძევს, ტახტის თავს სტოლი დგას, ზედ ქაღალდები, საწერელ კალამი და ჩოტა ძეცს, მარცხნივ მკარესაც სკამები, აწყვიტა რამდენიმე. რამან იაკულისი ხალათში არის, თავზედ სალამური ქუდი ახურავს, ტახტს წინ ფლოსტები უქყვია, თერთნ კი წინდებით არის ტახტზედ წამოწოლილია და სძინავს.)

რამან იაკულისი (თვალეზს გაახ-ლებს და შემდგომს) ეა! გათენებულა. ეს ოხერმა რა მალე თენდება!. ეს სულ ფაქრი იცის, წწამოჯდება კელით კალთაზედ დაეგზინება, კრიალო'ონს აგდებს და ლაპარაკობს) ფაქრში რომ კაცა გაერთამს თავი, ახარ მაშ რა ჯანდაბა იქნება, რომ მალე არ გავა ხანი! ეს ოხერი, სულ კი დუქანშია ჩემი ფაქრმა!. ახარ მა რა იქნება!. რამდენმა ჯუქამი აქვს დუქანმა!. გაურქლას ქრეასლამი. . (დაძმეიდებით) მარტო ორასი თუმანის სულ აბრეშუმმა დამეწა!. ანბობენ ალ ლი საქონელმა, ალალათ გაიელისო! ალალი არიყო მა რა იყო!. მედა ჩემი ქრისტემ და, დამალული კი მყანდა სარდაფში!. თუ სხვაგან დაძქირამენ მეთქი, მე გამოვაჩენ მექი!, ეს კი სამართალმა მომივიდა ქლევარდის მადლმა!. კიდევ ისე რომ ეფი-

ქრობს. აბა, მოდი და დაიძინე ახლა შენ რამენ იაკულისა!
ხსეე პატარა დალოთ თუ დაეძინამ ხოლმე. დილით სი-
ნათლემ არის! არც ქურდის შიშმა არის, არც ვერცხსა.
[ცოტა ხანს დაფქვრდება] ტო! მანო! ერთი ვიღაც დუქანმა
დაეჭალმა არის. შეუდღეა! მუჭტარმა მოვა! ვ! ხმას
არ მცეხს, დახე! ეს ეშმაკმა, ესე სულ მუყაითათ არ არის,
კიდევ სძინამს შუა დღე გამხთარა! ზო! უთუოდ, სოლო-
ლაკზედ წაედოდნენ! აბა, მოდი და რამენ იაკულ ჩი ჯა-
ვრობა ნუ იქი როდის უნდა იქადამ მოვიდეს რომ დუქან-
მა გააღოს? მე აღარ შემძლიან, ახარ ის თავმა არ
მოუდელის? ნანომაც წაედოდა სოლოლაკზედ და პელო
მაც წაედოდა და, ახ! ირამ, ასე ადრე როგორ ადგომი-
ლან ეს დედაკაცებმა. მაგრამ კარგმა კი უქნით რომ წას
ულან. ანბობენ ჯანისთვის კარგმა არისო, რომ ფეხებმა
და ხელებმა დაიბანოს დღეს სოლოლაკის წყლით. ას!
ნეტაი მეც წავსოლოყავი (ხელს იღებს წელზედ) ვაი ვაი.
ვაი. ეს ოხერმა წელმა კი მტკივა. ჩემი ფერშალღამ
ხომ არა იცის რა, იქნება იმ წყალმა ერგო. ეჰე!
მლხსომ უნდა მოვიკდე! დიდ ფუჭი. აბა რა არის
ჩემი ცოვრებამ [ფურთხებ!] ფუ. მე და ჩემი ქრისტემ
მოტყუე კაცმა, მოსტაცე. წაართვა; მოგვი, წაგვი, ახმა
უნდა მოკედელით კიდევ მეტმა გუშინ ჩემი პეტრუსამ

ველებოდა, მუშტარმა მოატყუე მეთქი. აი კაცმა ეს არის სწორეთ ღორმა არის, მინამ დანა არ დაქერ არ დაუ ერებს. ახარ ეს ბზზები სულ ესენი ვართ. მე რომ თითონ პირველი ვარ, სხვამ რა გავაბტყუნო. ამისთანა საქმის დაეთარებში პირველი ვწერივარ.

ეჰ! რომ ვუქრობ და ერთ ნაირათ მინდა თაფი დავანებო, სულ ჩემი მანუ, მანდა! რაც ექნა, ექნის. ეს მყო. ჩემი ზელთა გაეთხოვებ! ჩემსხვეთ ბზზმა კი არ მიცემ, ასეთ რუსმა მიცე, რომ სულ ამოტენა [ხელით აჩვენებს] ავლატებმა ქონდეს ბას! . . . რომ სულ ჩემი აღლას სი მაღლემ ბუმბულიანი ქუდმა ქონდეს. (წმოდება დაღბულათ) მაგრამ რუსულმა კარგათ, რომ არ ვიცი. . . ეჰ . . . დიდმავე! როგორც იქნება ვაგონამ რაღა, სხვამ კი მოსწონს ჩემი რუსულმა და, ეს ტახტმა ავალბანებ . . . ასარ ეს სულ სომხურმა არის. . . რუსულათ გაემართამ სახლმა. . . მეც რუსულათ კუ მანგამ. . . იმეთსა ცუენ ვორ გუქა . . . (მთა კარებთარ) კოებში რომ შემოქა, ესენც კოიმ . . . ზღრასტი, მაიმ.ჩტენა, და ზოდინ პოლოენიკ მა არ . . . ჰამეციქ. . . ეა, ეს კადენ სომხურმა მამივიდა, ეს ოსერმა ენამა რომ ძნელად დავჩევე ლ.პ.რაქმა. პოკო რნო პროშუ ღოსპოდინ პოლოენიკ, მაიორ, აქამდინ მემ ოვიდეს და მერე მე აღარ გამსარჯამს ჩემი ქალმა ასეთი

დღეწყებს ლაპარაკსა. რომ სულ კომპეტებით. . მოდი
და მშინ რამან იაკულოჩ წინ დუდგეს, პეტრუს. სა, ხა,
სულ მ. მშულამ გავხდი, ახარ ბას? არ ეკადრება თუ, შეილ
მა კარგმა ამისთვის არის კარგი, ანა აჩუ დუსგა, იმანაც რომ
ცოლო ყოლოდა? ხომ იმანაც შეილება ექნებო ჩემსაკით
ებებმა ექნებოდა, ჰამა, მანუა, ჩემი მანუა. ის რომ ისე
ბაზ. ზმა იქნება, ესეე რომ აღღმა ექნება ხელში ჰმ, ტყ
ვლმა არის, თუ კაცმა თითონ არ არის, თუ კაცმა
კარგას მამა პაპამ რა მოღის, არ ექნება.

ას, სულ ესეა, მაღა ასლა ეიზა ფრაცმა ჩაატვი,
ვირი კიდევ ვირობამ არ მოჰლის, ას, ლავე, თუნდა
მანუაც ჩინოენი, გავხადო, მანც კიდევ არა ფერმა
ექნება, უნდა მოვიდეს პეტრუ იმ დას მიტხრას, აა,
რამან ეუნციის, ჩუცი ი დღმრათ დაგდე.

რათ გვიღალატვი, ჩუცი ი ამკარმა სულ შენთვის ლაპარაკობენ?
აბა აქ ჩინა კა არა, თვალის ჩინმაც დამეწყებს! ახ! კაკო,
ერთი შენც კინაზმა ექნებოდა, ტო ოსნაწ და, ერთი შენც ჩინო
ენიკმა ექნებოდი და რა მამა მყოლია, ის დაღოცვილმა
ბუჩნუთი უყრდავს.

[ამდროს შემოვიარება მანუა.]

გამოსვლა 2.

მანუა.

ჰა. ჰა! ჰა! რა ანბზეა! ალაჯან ოჰ!

რამან იაკულისი.

ეაი! ქანდელიმ ელი! ოტკეცე! ოტკეცე! ვაი. მანო
კიდენ ხომ პაჟარმა არ მოხვდა! წაღები! კაბა, ვაი, ქოშე-
ბმა, სარტყელი, ქუდი!

მანუა.

რას ამბობ ალაჯან! სად არის პაჟარი? (მხარზედ) გაგიჟ-
და.

რამან იაკულისი.

მამ რა ანბზეა მანუა, შეილო! მითხარ ჩქაოა!

მანუა.

რისა რა ანბზეა; ასეთი არის სოლოლაკის კლდეები
რომ სულ ქალებით გაესებულია, ზოგი ფეხს იბანს, ზოგი
ხელს, ზოგი რასა შერება და ზოგი რასა, პელუამ გამამგზა-
ენა წადი ქორგა მამიტანეო დაეწყებია მზე ამოვა დხსტხე-
ბა იმისთვის მოველი უნდა წაულო, რამან იაკულისი (წელს
ზედ კელს იღებს და ჩამოჯდება ტახტზედ) ვაი წელი მი-
შველეთ! ესენც ქუნგლუხ მერნე, ეუნტორ იმი სპანცა! მი-
შველეთ, ჰაგს, ჰაგს! კტრეცავ

მანუა.

წყალს მოუტან ალა! აი წყალი დალიე, შენ დალოცვილო სულ პაქარი გაგონდება, რა დაგემართა! სულ ხომ პაქარი არ იქნება.

რამან იაკულიჩ,

შენ რა შეილო, შენ რა დაბრძმა გაქეს! პაქარმა იყოს, თუნდა ნაეთმა იყოს, შენ გული რათ დაგეწეის, ვაი ჩემი ბრალმა რომ სულ ცეცხლით მამიგია, თე ჩე! .

მანუა.

ცეცხლით მოიგე და აი ცეცხლმაც დაგიწო (იციანის)
რამან იაკულიჩ.

(გაჯაერებით) დახე ამ ბეთარს. მასხარათაც მიგდებ! ტო! კნწი ფშრატ, მაიცა თუ მე შენ სალდათმა არ მიგცე! ჯერ დამაცალე.

მანუა.

სალდათათ მიმცემ და უფრო კარგი! მეც სხესავეით აფიცარა გავსთები.

რამან იაკულიჩ.

იმტელი, ქუ აჩკ დუზგა, რამდენი შენ აფიცარმა არ გახდე, აფიცარმა? პაპა შენი კაკუაც აფიცარმა ყოფილა შენმა თაეის მზემ. [ამდროს შემოდის პეტრუსას მანუა კი გაეა ქორგა კელში]

გამოსვლა 3.

პეტრუსა.

ბარბილუს რამან იაკულის, როგორა ხარ?

რამან იაკულის.

ასე შენმა მტერმა იყოს, როგორც რამან იაკულისმა
არის ახლა! ეა!

პეტრუსა.

[წყენით] რათა? რამან იაკულის. ვინ გაგაჯავრა?

რამან იაკულის.

ჩემი რაზბონიკი მანუა, რა არის ფულმა არ ეაძლევე,
(უჩვენებს ტახტზედ) ჯერ ჰამეცეკე, ქუ მატალ, ნსტეცეკე;
ერთი პეტრუს თქვი რამე, გული გაამსიარულე ჩემმა.

პეტრუსა.

შეიღებმა სულ ეგ არინ, რამან იაკულის. მაშ მე რი-
სთვს არ ვირთამ ცოლმა. აი ეგ ბაყლებმა იცის სულ
ცოლი, ერთი მაგისტანა ლაწირაკმა, კაცმა უნდა დაბეროს.

რამან იაკულის ეჰ. მახლას! კიდევ ის
ქალმა, ცოჯა რამ, ჰკუთინმა თე ჩე, ისიც რომ ეგრე
გიჟმა იყოს, მოუყედებოდი, არა მე გიჟი, რათ გაეზარდე,
ასე კარგათ, რატომ მოჯამაგირეთ არ მივე, ჩე პეტრუს
მოჯამაგირე რომ ყოფილიყო, ასე არ იქნებოდა; ფულის

კდრმა ეცოდანებოდა, ახლა, სულ იმისთვის მაჯაერებს
რა არის ფულმა მიეცე, რომ საფსონო ფულმა არა აქვს,
რომ წაიღეს ორთაქალას ირაზბონიკოს, ბაზაზას ბიჭებში
ინ არ ყოფილა ჯეჭვლმა. ამა ესენი კიარ მიქნია, რაც
ახლა რაზბონიკობა შერებია.

პეტრუსა.

ნუ, რამან იაკულიჩ. ნუ ჯაერობ, შიტის კარაბადან კარ-
თას ნა გლუხზე. უნდა დბრიგებმ მისცე მანუა ჯერ პატა-
ჩამ არის დტკლანდებ, ნუ, რამან იაკულიჩ. შიქელ ჯე-
ლინქ ელი.

რამან იაკულიჩ

(გაჯაერებით) ახვერ, იჩის ასუმ, ჭაგს კიტრიც შმი,
ანიწაწ. ქოფუ ძლოსავეთ შემოეარდა, ყვარალმა გაავე-
თა. ერთი ბეალ მაყალი ჩაბგლო. მეც ესტქეო, ვაითუ ელი
პაჭარი არი, ლიონის კტრეცაე, ეს წელმა რომ მტკეა
სულ ეინავათმა ებ არის, ენახო ჯერ ვიჭაკმა რას იტყვის
იმისთვისა..

პეტრუსა.

რამან იაკულიჩ! . . რატომ ჩემთვის კი არ ჩაბგდებინე?

რამან იაკულიჩ

შენ რათ ვინდა პეტრუს. .

პეტრუსა.

ვა! ვგება მეც ცოლმა უნდა შევირთოჲ.

რამან იაკულისი.

(სიცალით მხარზედ) ოხნაწ ჩემსაკო ერთი კბილი არა აქვს, ცოლმა უნდა შევირთო. (მაღლა) ტო! რაღა დროს შენი ცოლმა არის!

პეტრუსა.

ბას ვის უნდა დარჩეს ჩემა ქონებამ?

რამან იაკულისი.

ეგ აღვიღმა არის, ვისაც დარჩეს!

პეტრუსა.

[ღომილით მხარზედ) რა კარგი დრო მაქვს ქალისათვის ლაპარაკისა [მაღლა) ვა! ცოლმა არა მყავს და ნათესაებმა, ახარ ვილას უნდა დარჩეს.

რამან იაკულისი.

ოხნაწ! ერთი იმისთანა კბიცი, აი ინძპეს, აიყენე მაშათ და ომან დარჩება, შენი დოვლათმა თუ გაქვს რამე!

პეტრუსა.

აი რამან იაკულისი! ამიყენე, ეა მე კიდევ გამეხარდება!

რამან იაკულისი.

ჰმ ორი ჩემოტენა არის, შეილათ ამიყენეო! . . ჰმა, ეჰ, ფულისთვის ჯანიმ წაუვიდეს! (მაღლა) კარგი პეტრუს, იმ

ჰოქიჯან, იმ სარელო, ასეთი შეფინახამ, რომ სულ ზარუ-
ზარბაშის ლობიო გაქმეე! ჩემთან დაგაყენებ.

პეტრუსა.

ჰამა ცოლი კი უნდა შემერთო . .

რამან იაკულიჩ.

ეა! . . მე ხომ მაჭაკალმა არა ვარ; ან ეურდი ჰარიმ.

პეტრუსა.

მე თითონ ვიპოენი, შენ კი შემრთე.

რამან იაკულიჩ.

(ფიქრობს და შემდგომს) ჰა! . . თე გუნდ ლაეე! ჰამა მი-
თხარი რა გაქს! . .

პეტრუსა.

განა არ იცი რა-ცა მხევეს?

რამან იაკულიჩ.

ახარ ის ინჩ გილიმ?

პეტრუსა.

ეხ; ეს ხომ გილის, რომ ჩერჩატოემა მართებს შეიდასი
თუმანი . .

რამან იაკულიჩ.

(გაჯაჯრებით) ბა! . . ბა! . . ბა! . . ეგ არის შენი ქო-
ნება. ჩე ახვერ, ჩეში სწორეთ შეილმაც რომ იყო გაგაგ-
დებლა.

პეტრუსა.

რათა? რამან იაკულიჩ?

რამან იაკულიჩ.

ახარ როგორ თუ რათა? ვალისაგან დამწვარმა ვარ.

პეტრუსა.

ერთი ვექსილმა რომ სუღში, პრედსტავიტი ქნა, მოქცე-
მენ.

რამან იაკულიჩ.

როდის? წარლუნამ რომ მოვა მაშინ? მიწაში რომ ექნე-
ბი მაშინ? ინჩ ხილქაურის ელი.

პეტრუსა.

ანჩის ასუმ? როდესაც გინდა მოგცემენ?

რამან იაკულიჩ,

დავი დარაბი გლუხ ჩუნიმ? ეს გულმა მაგვებისგან და-
მწვარმა მაქეს. შენ არ იცი პეტრუს თუ ერთხელ რა მამი-
ვიდა იმ ვალმა. ერთი ვაჭარი, ჩემი ოთხასი თუმანი ემართა,
ვექსილმა მქონდა, ვგრე სუღში პრედსტავიტი ექენი ვექსი-
ლმა. იქუმ? იცი რა მიყვეს, ათი წელიწადმა მატარეს. დიდ
ასუმინ: ზაეთრი? ბოლოს ახში ილაჯს ვორ ტრეცავ? ერთ
ჩინოენივ კაცს მივეცი დოვერნოსტობა, თუ გამოიტან ნა-
ხევარი მენა, ნახევარი მე მეთქი, ახში, ბოლოა, ერთხელ
ფეთხაინობამ იყო, გწყალობდეს იქ გუყავი, ენახო ჩემი პო-

ვერენნი ჩემკენ გამოსწიეს, სიცილით, ისეღ ასი თე ეს, ეს
არის, ფულმა აულია მეთქი, ეყავ, იქუმ, ნეტა იცოდეთ თუ
რა მითხრა: ჯერ ვუნცორ გიდის თაუზედ ქონმა მამისო,
[წამოდგება] ზდრასტი რამან იაკულიჩ, მაია პაჩტენია დო-
სპოდინ შაჰყულოც.

ია რად ჩტო ტებია ვიდალ, სიჩას ტალინე, პოცელუი
ასუმე, კრეჰკო ასუმე, მამეხვია პეტრუს კინალამ ხიხტიც,
მერზე მეც ეკითხამი გრიგორ დიმიტრიჩ ასი, ჩტო ტაკოი
ასი იქუმ ასუმე თე, რაღა ჩტო ტაკოი სუდ ასუმე, ტეოი
დელო ასუმე, ტეოი პოლზუ ასუმე რემილ, ეს რომ
მითხრა კტო რუს, აბა რამან იაკულიჩ; ახლა დრო გაქეს
გაიხარე. მერე ეკითხე, სკოლკო ასი; მანე ასუმე, ზახლო-
პოტ ასუმე, სლიდუეტ ოტ ტებია ასუმე ჰოლუჩიტ დეა
ტისიჩ, ტრისტო, რუბლეი ასუმე, ის არმნევა ახპერ გე-
შტერდი, ედგეეარ, რაუთხრა, ახში ბოლოს ვეუბნები:
გრიგოლ დიმიტრიჩ ასი, ესლი ეტო ტა ასი, ია კაკოი
ჰოლზუ ასი იმეიუ ასი, ეშჩე ია ტებე ასი დოლქენ ტრის-
ტო რუბლეი, ასი?

მერე რას მეუბნება და? დგნგი ტო ტეოი ასუმე, რაუშეი.
ტსო პრავალი ასუმე, ჰამა ასუმე, ტეოი ასუმე, ტიანე
ვიტრანა ასუმე; აეტო ნე შუტკა ასუმე. ახლა პეტრუს, გი-
ნდა რაღა თაუზედ კიდენ ეს ოინმა მამივიდეს.

რე ახპერ! აე ვექსილისა მეშინინ! შატიმ ვახენუმ [ისეც და-
ჯდება.

პეტრუსა.

აბა! ინჩ ანინქ?

რამან იაკულიჩ.

ინჩ პიტის ანი?

პეტრუსა.

ბას შეილათ პრა ამიყანებ, რამან იაკულიჩ!

რამან იაკულიჩ.

ახარ მე შეილათ როგორ აგყვანო, ჩემზედ დიდი კაც-
მა სარ, ჩემსავთ ერთი კალმა არა გაქვს! . .

პეტრუსა.

(მხარზედ) რომ მცოდნოდა ასე ეჯერებოდა, ხომ არ ეე-
ტყოლი (ძალა) რამან იაკულიჩ, მამ რა ექნა პატრონი რომ
არა მაქვს! . .

რამან იაკულიჩ.

პეტრუს, ახპერ, მე შენ ერთი სიყეთე გზამ: ეგ სარტ-
ყელი ახპერ ქირმანისა მოახსენ, ეჭკვი ჩე გლოთ, მე ეთ-
ხოე ჩემა ნანუას, ეგება ეჭკვა კარგა გამოგიკიდეს შენცა,
ახარ ინჩ გილის.

პეტრუსა.

კარგი ჰამა, ის კი ჰსჯობდა! . . .

რამან იაკულიჩ.

მსჯობდა ვურთი მამა, რომ არა გაქვს რა!

ამ დროს შემოეა პატარა გოგო მცხოვრი-
სა, [კელში ცარელი სტაქანი უჭირამს]

გამოსვლა 4.

გოგო.

ალა! სადა ბრძანდებიან ქალბატონები?

რამან იაკულიჩ.

ქალბატონებო შეილო, შინ არ არიან: სოლოლაკზედ არიან?
რა გინდა შეილო? ეისი ხარ?

გოგო.

მე, აქ თქუტუნ მცხოვრლათ რომ ხარაზი დგას პეტუა. იმი-
სი შეილი ვარ.

რამან იაკულიჩ.

ჰო ვიცი შეილო, (პეტრუსას) პეტრუს დუნ ჩის ქანჩუმ,
მე ხეხუ ვრაცუე! საწყალმა ყაცი არის, ქართველმა არის!
ჩემ მანუას წაღები იმას ვაკერვინებ! (გოგოს) რა გინდა
შეილო მიათხარი!

გოგო.

დღდა ჩემმა გამაგზავნა, ამითი ერთი შაქარი გვასენსგო!

რამან იაკულისი.

აეთ სომ არა ეინა გყავთ, რათ ვინდათ?

ვოგო.

აეთ კი არა ვინა გყავთ, მემოგეაულდა-

რამან იაკულისი.

შინ არა ეინ აჩის, შეილა. მე კი არ ვიცი ჩემი ცო-
ლი, სადა აქვს შაქარი შანახული.

[გოგო გაფა]

რამან იაკულისი.

[პეტრუსას] იმანუმის პეტრუს! ხარაზმა ჩაისა სომს! ტო ყუ-
რუმს ლ, ეინც აქა არა შეედები და ყურმა აქ არა გაქეს
ნუ დაღეყ, წყალმა არ არას, პურმა სომ არ არის, რომ
მმეირმა მოკედეს!

პეტრუსა.

ბხლა ჩაის ეინ არა სომს, კროებმაც კა სომენ, აი სო-
რები, მუშები.

რამან იაკულისი.

ეჰ, კარგი ქუ მატალ! მუშები? არა სესხულობენ მაინც,
რომ არ აქესთ! მაგრამ ჩე. ეს ქარაველებმა რომ არიან,
სულ ასე იცი ენიზვა! თუ მუყეყმა! აღრე მეზობელმა იდგა
ერთი ენიზოა ვილაც, მფარი იყო გაწყვეტილმა! ენახო ბიჭ-
შოდის ბუთლიყა მოაქეს; ქალბატონი თქო, ერთი ამითი

ასუმე ღეინო გვასესხე ახუმე! აბა, პეტრუს!. ინჩის ასუმე,
რომელ ქუტყენაში არის ღეინის სესხება ახარ ესეც ხომ
ფულმა არ არის, აბა ახლა ეს მუჟკა, ხარაზმა, ჩაისა
სოშს, არა აქეს, სესხულობს, ნაშუს ჩუნე! აჰმა ჩე ერაცი
ეურე, ენდუ ჰამა; ჰაი ხომ ჩიანე ეს! პატარას ხანს უქან ეს
ხარაზმა პეტრუა, შინელი მოიოხოეს! რაქენათ! აი ასე და-
იქცა ქალაქმა სულა.

პეტრუსა.

რა ქნას, იქნება დაჩეუღმა არჩან.

რამან იაკულჩი.

დაჩეუღმა არიან! ეს ხომ დაჩეუღმა არ არიან;
რომ ბაშმაკი იცომენ მენახშორის ცოლებმა! ქმარმა! აი
ჩუტნი მესობელი პეტრუა ენბოფ! ქმარმა, წაღები ჰერამს,
ქოშები ჰერამს, ცოლი ბაშმაკი იცომს! ესეც ხომ მუჟ-
ღმა არ არის; ფეხზედ ქოშმა ჩაიცოს, ბაშმაკი, დიფ მეც
ჩე; ჰამა, არა. ჩემი ცოლი რომ აცეია! არა, მეც უნდა
მქონდეს ასუმე, ტო ყურუმსად, შენმა ქმარმა სადგისით
კელებმა აქეს დახვრეტილი, რა შენი საქმე არის ბაშმაკებმა.

პეტრუსა.

ახლა შენ ტანისამოსმა თქვი, თუ როგორ იცომენ!
სულ ატლასისას, მახმურის ქათიბამ.

რამან იაკულიჩ.

პო, და. ვაცხოენაჲ მამა შენმა, მეც მაგას ვანბობ და-
ვიმტერეე თბეი, ახარ სხეას რას ებოდაე! ზოგმა იმისთანა
სახლში დგას, რომ (ფესს გაქნეეს) ესენც ფესი რომ ჰყრა,
სულ დაირღვა. ჰამიტან ზელ, რომ ნახო, ასეთი მანდილჲა
არის რაღაც ჯანდამა ასხია, ვორ შენი ფასი ღირს, აბა,
მოდო და ახლა პეტრუს ცოლი შეირთე! ამისთანა დროში!
ახარ ამან რომ ის აცეია, შენი ცოლჲა რა უნდა ჩაიცოს
შენი ცოლჲა ეკიპაჲო მოინდომამს, მაშინ ჩემო პეტრუს,
ქუღჲა უნდა დააკირაო რომ არა გქონდეს. (იმდროს შემ-
ოკლენ პელოლია და მანუა).

გამოსელა მ.

პელალია.

[კნიკს უყეთებს] ვაჯაშა, ეს რა აღრე ამდკარხართ?

რამან იაკულიჩ.

ბას რა ექნა შეილო, ხომ იცი რომ დაჩევეულჲა ვარ.

პელალია.

(მხარხედ) ეს ენ შოუყენია თაეისაფიო უზრდელი დაძ-
ველებული კაცი, ფეხხედ არცვი ამიდგა. [მალღ] ვაპაშა,
რატომ თქუტაჲ ვი არ იყავით სოლოლაკხედ?

რამან იაკულის.

ვაი, ვაი, ვაი, წელი, წელი, ბარემ მინდოდა შეილო წელმა მტყევა, მაგრამ სახლმა მარტოვან ხომ ვერ გაუშეა ბდი.

პელაღია.

ქთან ისხნის წამოსასხმელს და ქორგას (სდებს) მინუ დარჩებოდა შინა რაღ

რამან იაკულის.

ეგ კარგმა შეილო, ჰმა დედა რაუყავ, ის რაიქნა რომ არ მოვიდა.

პელაღია.

ისიც მალე მოვა, ვხვდელ გაუშეა, მცნობები შემოხდნენ იმათ დაუწყო ლაშარაი და მე და მანუა ეო წამოვედით ჩუენი მზობლის ქალებიც მოვლენ ახლა, ვაჟაკი არის რალაცა ის უნდა ამოაღონ.

რამან იაკულის.

ჰო, კარგმა შეილო.

პელაღია.

(მხარზედ) ახ, რა კარგ გუნებაზედ ვარ, ჰპაშა უნდა მე თამაშებინა ახლა მჭურკა, მაგრამ ეს ვლაც ვბცი არის სხვა! (მალდა) ჰპაშა! გუშინ დილით რომ კასწადლე მჭურკა, სომ აო დაგბეიწყდა.

რამან იაკულიჩ.

ჩაღა დროს შეოლო ჩემა მზურკა არის, ან რა ჩემა
საქმე არის, შაშა შენმა კვუამ რომ არ იცოდა, პურმა არა
შეამდა თუ!

მანუა.

პელო შოლი მე და შენ ვითამაშოთ!

პელაღია.

უბრაღია! მე შენ არ ვეთამაშები, თამაშობა თუ გინდოდა
შენც შეოლაში დავდებოდი და ისწაელიდი.

რამან იაკულიჩ.

წა, შეილო პელო! გაცხოენა მამაშენმა! ტანცის სწაე-
ლებამ გინდოდა, თერამეტო სეოლა არ გამოიქელიდი და
აღლები ზომა არ ისწაელიდი ჩითბმა.

მანუა.

აი, ახლა ხომ აფატრათ მამლეე. მაშ ტანციაობა რომ
არ მეცოდინება!

რამან იაკული.

ტა! კორა ესყაცემენ.

პელაღია.

[მანუას] რკით წადი, ნუ აჯაკრებ შაშაშას. [რამან იაკუ-
ლიჩ.] კაშა, შოლი გეთყყანე ვიტანციაოთ, კეუალერი არა
მყავს?

რამან იაკულიჩ.

შეილო, გუშინაც იმდღემა მასტუნე, რომ ეს ოხრმა
წელი მტკივა, ვაი, ვაი, ვაი, წელი, აი, რომ გოთხრამ
გუშინ რომ გქისავეით არ მესტუნა, წელი ასე არ მეტკი-
ნებოდა.

პელაღია.

(მივა რამან იაკულიჩს ხელს წააღებებს) რომ ვიტანს
აოთ უფრო ზღაგეღის ტკივილი, მოდი პაპა, აი, ისე
ასე. ჩამავლე ხელი (ხელს ჩააღებინება.)

რამან იაკულიჩ.

(მხარზედ] ეს ჩემი ქალმა სიბერის დროს მეც გამანათ-
ლახს, რომ ვანბოფ, (პეტრუს) აბა, ტო. პეტრუს მე
კარგი მახურკას თამაშა ვიცი, თე ჩე?

პეტრუსა.

რამან იაკულიჩ, ინჩ ქუ ბანე? შენგან არ მიკვირს!

რამან იაკულიჩ.

რაქენა, ახპერ, რომ არ აეყეე, პამშულამ გამხდის, ისე
მეტი ჩარხ არ არის.

პელაღია.

[კაატარებს და რამან იაკულიჩს დასდევს] ტრა, ლა, ლა,
ლა, ტრა, ლა, ლა.

რამან იაკულიჩი.

(ესეც იძახის) ტრა! . . ლა! . . ლა! . . ლა! . . .

[ახტ-ს და ფეხებს იქნევს რაც შეუძლიან,
პეტრუსა და მანუა კი იცინიან,)

(ბოლოს რომ ძალიან დაიღალე-
ბიან დადგებიან, პელაღია სკამზედ
დაჯდება, რამან იაკულიჩი დგას და
ქაქანებს)

რამან იაკულიჩი.

უფ! . . უფ! . . მერა, ახჰერ. . . უფ! . . უფ! . .

ჰა პეტრუს, რას იტყვი, კარგათ ვითამაშე თუ არა, [მერე
პელაღიას მიუბრუნდება] ჰა! პელო! კარგათ ვითამაშე . .

პელაღია.

მშენიერად პაპა! გუშინ დელზედ დღეს უფრო კარგათ
ითამაშე.

რამან იაკულიჩი

ეურ ასუმიმ! უფრო ვსწაელულობ, ბას! მენ პეტრუს! .
დუნ ინჩ კოსისი კარგათ არ ვითამაშე . .

პეტრუს.

[სიცოლით) კარგი ერთი მამა შენმა კაკუამ გიცხონდა!
ასე გონია ფეხეფში ადლებით გცემენო, ისე გიჭააეითა ხტო-

დი (იციწის) ხა! . . ხა! . . ხა! . .

რამან იაკულოი.

[მხარზელ] ჰა! იმანუმიმ! ვიცი, თითონ რომ არ იცის
და ჯაერმა მოსდის, ანბობს ხტოლიო (მალლა] ჰეტრუს, ახ
არ შენც კი გინდა იკოდე, ჰამა არ იცი.

[რამან იაკულოი ჰეტრუსას მიუჯდება და ჩუ-
მათ მასლაათობენ)

მანუა.

[პელალას) ჰელო! მოდი გეთაყვებ ახლა მე და შენ
ვიტანცოათ.

პელალია,

უბირახისია მეთქი! მე შენ უარ გეტანციები, შენ რომ
ძმა მყაეხარ! გუმინ დამპირდი ერთ საკაბეს მოგიტანო და
არ მამიტანე.

მანუა.

პელოჯან გეთაყვანე, მოგიტან, დღეს მოგიტან.

პელალია.

ახ! ბოჟე მოი! არ გეტანციები მეთქი.

მანუა.

როგორ მამეტანა მე შენთვის საკაბე, მამა გამიჯაერდე-
ბოდა, თვეში ერთი კაბის მეტს არ ჩავაცმეო, და მე რომ
მამეტანა ორი ხელი მოვიღოდა.

პელაღია.

მამა რას შეიტყობდა, თუ კი შენ გულით გინდოდა,
მერე მამა ჩუბნი რა აივანი კაცი არის.

მანუა.

აივანი, ეგები ათი შაური მისცე, და მანეთი შილო.

პელაღია.

მე რომ გაჩვენო მაგის აიენობა დაგიმტკიცო, მა-
შინ? მაშინ ხომ მამიტან?

მანუა

აბა როგორ, აბა, მოგიტან.

პელაღია.

კიდევ მამატყუებ.

მანუა.

არა ღმერთმან იცი.

პელაღია.

აბა მაშ მოდი, აგერ იქით დადგე და მე აქეთ დაეღ-
გები [პირდა პირ კარების ახლოს შეიღენ) შენც იქით
კელით ასე უსვი ერთმანეთს (უჩვენებს კელით) და მე აგ-
რე ვიქ, მითომც ძაფსა ვგრეხთ იქნება წამოვიღეს ჩუბნსკენ
და შეაში გაელა შოინდომოს; დაიყვირე შენცა და მეც
დაიყვირებ: რას შერები ძაფი არ გავიწყვიტო თქო, უკან
დადგება! თუ თქვა ქვეშ გაეივლიო, ცოტა ცოტათ დაუშვი

კელი! აბა შოლი, (მოვლენ ერთი იქით დადგება და მეორე აქეთ და ვითომც ძ ფსა გრეხენ),

რამან იაკულიჩ.

(მოჰყეება ლაზარაყს შალა, პეტრუსასთან) პეტრუს! ჰო ქო, თებლმა ჩინი მაძიეა ხოლმე, ესენც ორი შვილი, რომ ერთათ დაენახამ, ჰამა ეს ლ წირაკმა მანუამ მაჯაკრებს, ეჰ, ინჩ ანინქ, ჯერ პატარამ არის-

პეტრუსა.

ინჩის ასუმე ოხნაწ! ნეტავ ერთი მაგისტანა შეილებმა მყვანდეს; თორემ ვინ დასდევს გაჯაკრებამ, შეილებმა სულ ემეები იცან.

რამან იაკულიჩ.

[წამოდგება) პეტრუს, ეს ესენცე, ჰამა შეილებმა ბევრი ჯუქამი აქეს, აი ხომ უყურებ, რამდენი ქალმა მყავს, ახლა ამას ქმარმა უნდა, ათასი თუმანმა პირი არ მამწვენდა, აბა ხომ მიდის.

პეტრუსა.

შენ დალოცვილო დიდ ცებ, ბას რა იქნება, შენსაეთ ვაჭარი მიეცი.

რამან იაკულიჩ.

ინჩ? ინჩის ასუმე ჩემსაეთ ვაჭარმა მიეცე? აი ქუხილქი მისქ, ჩემსაეთ ჩემი სიძე აღლმა უნდა ზომოს და იძახდეს,

ეს შევ, ეს ერკუ, ეს ორქ, ეს ჩკას! ჩე ახვერ, ის ღრო-
ებამ წაიდა, შე იმას თვს არ მისწაფლებია ეს ტანცებმა
პეტრუსა.

ახარ. ბას ჟის უნდა მისცე?
რამან იაკულოჩ.

ახარ, ვგ რაღა კითხვა უნდა! განა წასვიდა! იმისთანა
კაცი მიეცე რომ ჩემისთანა და შენისთანა ბჭებმა ჰყუ-
ნდეს!

პეტრუსა.

(მხარზედ) საჩსალე ელი! შენისთანა ბჭებმა ყიანდეს
(მაღლა) რამან იაკულოჩ! ნუ კი გიწყინება და, მამა შენმა
ჯაკუტა ჰყოლია ჩემისთანა ბიჭებმა, თე დუნ ახვერ შჰყუ-
ლოვის, ისეღ პეტრუსოვ იმ! შე ვიზედ რა ნაკლებმა ვარა
[წყენით)

რამან იაკულოჩ.

(გაიელის და გამოიელის) ტო, პეტრუს! ახვერ! მი ბედა
მადლი! . . ტო ჰანაქიმ ანუმ! მარტო შენზედ ხომ არა
ესთქვი, ჩემი თავზედაცა ვთქვი აი ახლა ჩემი დედა კაცუა
მოვა, შენთვის ვიჭაკმა გიეყვითებინებ! რა იქნენ; აბა თუ
მოვიდნენ: აბა ერთი კარებთან გაეხედო ვგება მოდიან! . .

(მივა კარებთან, ნახამს მანუა და პელა-
ლია, ძაფს გრეხენ.)

რამან იაკულიჩ.

ებ! ეს ძბფს რათა გრეხთ? . . .

პელაღია.

მანუასათვისა ვგრეხთ, ჩითებს რომ გაჰყიდის, მუმტარს რომ ქალაღღუ გაუხევეს, მერმე ამას დაახევეს.

რამან იაკულიჩ.

ქუ მატალ პელოჯან! . . რომ ვგრე ყაირათმა იცი და ჩემი დუქნისათჳს გული გეწვის! . . ვურ ასუმიმ ლაღ ახ. ჩიკი უნუმ, ბას როგორ გაეიარო, ცოტა ზემოთ აიღეთ შეაში გაეიელი შინც, ესენც (დაიუზება) გაეძერები.

[რამდენა მიეა დაიუზება უნდა გაძკრეს იმდენი მანუა და პელაღია ძირს უშეგებენ ეითომც ძაფსა.)

რამან იაკულიჩ

ეა წელი მამწყდა, რას შერებით, ცოტა ზემოთ აიღეთ.

[შიღის ძერება]

პელაღია და მანუა.

ქერთად) მაიცა, მაიცა, მაიცა, რასა შერები, კინაღამ გა- გეიწვიტე.

პეტრუსა.

[იცინის და თავის თავს] ვურ ასუმიმ სარსაღე. [მალღბ] რამან იაკულიჩ, შენ დაღოცკიღო გადააღაჯე ახარ რაღა?

რამან იაკულიჩ.

ბას ზელო, ცოტა ძირს დაუშვით მაინც ეგ ძაფმა, ეგე-
ბა ზემოთ გადიდე, გადავალაჯო.

(რომ მივა გადასალაჯებლათ, ისინი ზე-
მოთ ჰასწევენ.)

პელაღია და მანუა.

[ერთათ) ეა, კინალამ გაგვიწყვიტე.

რამან იაკულიჩ.

[გაჯაერებით) ზას, რაეჟნა, ნუ გაჭერები ასუმე. ნუ გად-
ალაჯებ ასუმე: მარა ჯანდამამ ექნა.

მანუა.

ამის მეტი ვზა არ არის, ისე მოუბრე რა! . .

რამან იაკულიჩ.

(მოუელის) ჯანიმ წაგივიდეთ თქუტუნა. თბეათ წელმა
შტკიოდა უფრო მატკინეს: ვაი, ვაი, ვაი, ჭაგს, ჭ მს, გტ-
რე ცავე: ვაი, ვაი, ვაი, წელმა.

პეტრუსა.

[თაფისთვის) აი შეგიჭამოს მგელმა, ინჩ ლავ მართ დუნის,
აი! . .

(ამდროს პელაღიას და მანუას წას-
კლებათ სიცილი და კელებს ძირს
ჩამოიღებენ, დაიშლებიან)

რამან იაკულიჩ.

გაგუდნენ! მანო რა გაცინებს? [ხან ერთს მიუბრუნდება და ხან მეორეს. ხან პეტრუსას] პელო ინჩხაბარე ჰა! ეა, პეტრუს ინჩინ წიწაღუმ, ეა, ხათე, [დაყვირებით] ტო რა გაცინათ მეთქი.

მანუა.

ალა, სად იყო აქ ძაფი რომ დაგვეფერიხა, ესე ტყეილათ ესუბრობდი, [იცინიან] ხა, ხა, ხა.

რამან იაკულიჩ.

(გაყვირებით და ჯაერობით) ინჩ, ხუმრობდით ასეღმე, განა ოიქ გსუმ მასხარა, ჰა, ტო კინწ ფშრატ, განა მე შენი მასხარამ ვარ, არა, პელო, მენც გეჟა გახდი [ცინი უფრო იცინიან] პეტრუს, ტესნუმის, აი ესენც პანჰულამ მაკეთებენ! ჩენზედ ახა არის, მოდი და შენ შეილეგმა ინატრე, ცოლმა უნდა შეეერთოვო, აი ცოლმა, რაიცის. მაიცადეთ თუ რა გეყოთ მე თქუტა, ერთი სალდათი მიქცემ და მეორე ხარაზი გაგათხოვებ?

პეტრუსა.

(სიხარულით თავის თავს) რა კარგი დრო მაქვს (მალა) რამან იაკულიჩ ხარაზმა, რათ აძლევ, მე აქ არა ვარ. რამან იაკულიჩი ვერ იტყობ) ამდროს შემოვიღენ ნანუხა, პელაღია, სოფიო, კატინა, საბელა და ანდუშა.

1 8 6 9 წლის

«ცისკრის» დაბარება შეიძლება ამ სახით:

ტფილისში, ადგილობრივ გაუგზავნელად თუ გაგზავნით, 8 მან.

რედაქცია იმყოფება კუკიას, საკუთარ კერესელიძის სახლებში, ქ. ტფილისში.

ვისაც ჟურნალი დააკლდეს და თავის დროზედ არ მიერთოს, უმოჩინოვდეს ითხოვს რედაქცია, მაშინვე აცნობოს ბმ აღრესით:

«ცისკრის» რედაქციაში ტფილისს.

доставлено цензурой. окт. 15. 1869. год. г. кереселидзе.